

TREBALL DE FI DE GRAU II

Pla de Millora per l'Educació

Ambiental i Sostenible:

Escola Verda

Anna Boneu Salla

Dirigit per Maria José Muñoz Álvarez

Doble Grau en Educació Infantil i en Educació Primària amb menció d'anglès

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Tarragona

2023-2024

Voldria agrair el suport i l'acompanyament a la meva tutora, Maria José Muñoz, també a les meves companyes de carrera pels ànims i pel suport emocional. En últim lloc, a la meva mare, per la seva paciència i suport incondicional a tot el que faig.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	3
2. MARC NORMATIU	5
2.1. Àmbit europeu	5
2.2. Àmbit estatal	5
2.3. Àmbit autonòmic	6
3. MART TEÒRIC	8
3.1. Definició de conceptes relacionats amb el treball.	8
3.1.1. Medi ambient	8
3.1.2. Sostenibilitat	9
3.1.3. Desenvolupament sostenible	10
3.1.4. Educació Ambiental	10
3.2. L'educació com a eina pel desenvolupament sostenible	11
3.2.1. Objectius de l'Educació Ambiental	13
3.3. Perspectiva global sobre sostenibilitat: La UNESCO	15
3.3.1. Pla d'Acció per al Medi Ambient Humà	16
3.3.2. Conferència de Tbilisi sobre Educació ambiental	16
3.3.3. Cimera de la Terra a Rio de Janeiro	17
3.3.4. Agenda 2030: Els Objectius per al Desenvolupament Sostenible	18
3.3.5. Educació per al Desenvolupament sostenible	20
3.3.6. Aliança per una Educació Verda	21
3.4. Perspectiva sostenible a Catalunya	22
3.4.1. Declaració del II Congrés Nacional d'Educació Ambiental (CNEA)	22
3.4.2. Aliança Catalunya Agenda 2030	24
3.4.3. Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC)	25
3.4.4. Programa Escoles Verdes	26
4. DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE	29
4.1. Objectius del Pla de Millora	30
4.1.1. Objectius d'àmbit pedagògic	32
4.1.2. Objectius d'àmbit metodològic	46

4.1.3. Objectius d'àmbit de comunitat educativa	55
4.1.4. Objectius d'àmbit de gestió	68
4.2. Indicadors d'avaluació	77
4.3. Integració en el currículum	79
4.3.1. Decret 21/2023	79
4.3.2. Decret 175/2022	80
5. CONCLUSIÓ	85
6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	88
7. ANNEXOS	95
7.1. Decret 21/2023	95
7.2. Decret 175/2022	96
7.3. Projecte Educatiu de Centre Escola Els Ibers (TFG I)	97

ÍNDIX de FIGURES

[Fig. 01] Emblema UNESCO	15
[Fig. 02] Cronologia d'accions climàtiques	15
[Fig. 03] Emblema PNUMA	16
[Fig. 04] Taula resum ODS	18
[Fig. 05] Emblema CNEA 20/21	22
[Fig. 06] Emblema Agenda Rural de Catalunya.....	24
[Fig. 07] Emblema XESC.....	25
[Fig. 08] Emblema Programa Escoles Verdes.....	26
[Fig. 09] Distintiu Escola Verda.....	28
[Fig. 10] Taula Recull indicadors dels resultats.....	77
[Fig. 11] Taula Anàlisi DAFO.....	78

1. INTRODUCCIÓ

Com a estudiant del Doble Grau d'Educació Infantil i Primària de la Universitat Rovira i Virgili vaig elaborar el Treball de Fi de Grau I amb dues companyes, l'objectiu era crear un Projecte Educatiu de Centre. Vam crear el PEC per l'Escola els Ibers, un centre educatiu de nova creació situat al barri de Remolins de Tortosa, on vam considerar que les necessitats del territori eren adients per a la construcció d'un nou centre educatiu a la ciutat.

El treball de fi de Grau II, consisteix en l'elaboració d'un pla de millora d'algun àmbit del Projecte Educatiu de Centre creat amb anterioritat.

Justificació del tema sobre el Pla de Millora

Per tal d'escollir l'àmbit sobre el qual volia desenvolupar el Pla de Millora, volia satisfer dues premisses: D'una banda, volia que tractés **un tema de rellevància en l'actualitat i que respongués a una temàtica d'ocupació global**. D'altra banda, buscava que el tema escollit estigues estretament lligat en el marc contextual del centre sobre el qual vam elaborar el TFG I, l'Escola els Ibers.

Vaig escollir que l'ocupació del meu TFG II respongués a les **necessitats educatives davant del canvi climàtic i les polítiques de sostenibilitat**. Així doncs, ens trobem davant un dels reptes actuals més urgents als quals la societat ha de fer front per tal de vetllar pel medi ambient i continuar garantint la vida del planeta. Les institucions educatives han d'assumir un paper crucial en la promoció de pràctiques respectuoses amb el nostre planeta, i en la formació de ciutadans compromesos amb un futur sostenible.

D'altra banda, l'Escola els Ibers es troba al municipi de Tortosa, el qual forma part de les anomenades Terres de l'Ebre, una regió que aplega les diferents comarques del sud de Catalunya.

Activistes procedents d'aquestes comarques s'agrupen sota l'entitat "Salvem lo Delta" des d'on es promouen diferents àmbits d'actuació per tal de fer front al deteriorament del parc natural del Delta de l'Ebre davant l'afectació produïda per l'emergència climàtica.

Així doncs, el Pla de Millora anirà dirigit a **millorar i desenvolupar l'àmbit d'Escola Verda**, que és un dels trets principals de la visió de l'Escola Els Ibers, i a **promoure l'educació ambiental i per al Desenvolupament Sostenible**. Aquest projecte ja es veu sostingut per l'existència d'una comissió verda de centre, i per un dels principals objectius de l'àmbit de comunitat educativa, “Potenciar el coneixement i el respecte de l'entorn més proper”, que vam especificar en el Projecte Educatiu de Centre del TFG I.

Objectius del Pla de Millora

Pel que fa a l'objectiu principal d'aquest pla és **desenvolupar el projecte d'Escola Verda** del centre i **promoure una cultura escolar que prioritzi la sostenibilitat i l'educació mediambiental**.

Per tal d'assolir l'objectiu general, cal definir uns **objectius específics**, els quals aniran dirigits a:

- Proposar accions concretes i avaluables per transformar el centre Els Ibers i la seva comunitat educativa en una Escola Verda compromesa amb l'entorn global i l'entorn proper.
- Incorporar pràctiques i polítiques que afavoreixin la reducció de l'impacte ecològic de l'activitat educativa.
- Fomentar la consciència ambiental i sostenible dels infants i la comunitat educativa.

Finalment, m'he proposat dos **objectius personals** a satisfer en l'àmbit acadèmic del tema que ocupa el Pla de Millora:

- Conèixer les bases legislatives i teòriques sobre educació ambiental i sostenible.
- Endinsar-me en el projecte d'Escoles Verdes i desenvolupar les competències necessàries per formar-ne part.

2. MARC NORMATIU

2.1. Àmbit europeu

Llei Europea del Clima. Publicada el juny de 2021, estableix i defineix l'objectiu de neutralitat climàtica de la Unió Europea fins a l'any 2050 i proporciona coneixements i estratègies per unir esforços, entre els estats membres, davant l'amenaça i els canvis del canvi climàtic. La llei també posa en marxa un mecanisme de seguiment i avaluació per part de la Comissió.

Agenda 2030 pel Desenvolupament Sostenible. L'Assemblea General de l'Organització de les Nacions Unides va adoptar el 25 de setembre de 2015 una Agenda per al Desenvolupament Sostenible. L'Agenda plateja 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible, amb 169 metes transversals i inseparables que tracten aspectes econòmics, socials i ambientals. La participació en l'Agenda implica un compromís comú i universal per part dels estats membres, ja que cada un d'ells fixarà les seves pròpies metes a escala nacional.

2.2. Àmbit estatal

Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, LOE. Publicada el 4 de maig del 2016 al "Boletín Oficial del Estado" ordena el sistema educatiu espanyol. Preveu l'existència a l'Estat de centres de titularitat pública, centres de titularitat privada i centres de titularitat privada-concertada. Inclou les vuit competències bàsiques que l'educació ha de contribuir al llarg de l'escolarització per al seu desenvolupament.

Llei de 7/2021, de 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica. La llei té per objectiu assegurar el compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible proposats per l'ONU el 2015. Així doncs, preveu assegurar l'èxit de l'objectiu de neutralitat de les emissions de gasos d'efecte hivernacle a Espanya, i un sistema energètic eficient i renovable, tant en l'àmbit d'actuació públic com privat. La llei estableix les bases per l'assoliment dels seus objectius d'acord amb el Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima (PNIEC).

Llei de 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per una economia circular. Aquesta llei té per objectiu la prevenció i reducció de residus, i la reducció de l'impacte

global de l'ús de recursos i la millora de l'eficiència del seu ús per tal de protegir el medi ambient, la salut humana i la transició a una economia circular.

2.3. Àmbit autonòmic

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. En l'article 91 d'aquest document, s'estableix que tots els centres educatius vinculats al Servei d'Educació de Catalunya han de disposar d'un Projecte Educatiu de Centre. A més a més, s'indica quins han de ser els elements que hi han d'aparèixer.

Llei 16/2017, d'1 d'agost, de canvi climàtic. Aquesta llei té com a objectiu reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i afavorir la transició cap a una economia neutra en emissions. La llei fou aprovada pel Parlament de Catalunya sota les bases de la legislació europea i pretén regular-la en l'àmbit del nostre país i comunitat autònoma

Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya. L'estratègia va ser aprovada per Generalitat de Catalunya. És una estratègia de caràcter innovador i integrador, que marca el full de ruta dels objectius clau per garantir la transició de Catalunya cap a una economia segura, coeficient i de baix contingut en carboni, basada en l'eficiència del consum de recursos i en la minimització de l'impacte sobre la salut i el medi ambient.

Programa Escoles Verdes. El programa va sorgir l'any 1998 com un compromís per donar suports als centres educatius de Catalunya que dins la seva acció educativa volen innovar, avançar i organitzar accions educatives per fer front als reptes i valors sobre sostenibilitat des de cada centre. Aquest planteja 3 grans objectius: Ajudar els centres educatius a incorporar valors per la sostenibilitat, promoure la implicació activa de la comunitat activa en la millora del seu entorn i afavorir l'intercanvi entre centres amb els mateixos objectius.

Xarxa d'Escoles per la Sostenibilitat de Catalunya (XESC). L'any 1998, la Generalitat de Catalunya i diversos ajuntaments van acordar cooperar en benefici de la col·laboració institucional de les diverses iniciatives ambientals adreçades a la comunitat educativa, com el Programa Escoles Verdes o l'Agenda 21. Com a resultat neix la XESC, formada per la xarxa d'escoles verdes i xarxes locals que promouen programes d'educació per la sostenibilitat.

Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.

Document que resumeix els principis generals d'aquesta etapa, juntament amb els objectius i continguts de cada àrea que es treballa durant aquest cicle. El decret preveu la interacció amb l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals

Decret 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.

Document que estableix els objectius, competències i continguts que l'alumnat ha d'adquirir durant l'educació primària i els criteris d'avaluació corresponents de cada etapa. En l'objectiu 3 del decret "Aprendre a ser ciutadans i ciutadanes en un món global" i en els criteris d'avaluació, es destaca la importància de valorar i vetllar per la cura del medi, i assumir un rol de consum responsable que condueixi a la sostenibilitat.

Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.

En aquest document s'estableix l'estructura del currículum dels ensenyaments de l'educació bàsica (educació primària, Educació Secundària Obligatòria i cicles formatius de grau base). El document inclou diverses referències i directrius sobre sostenibilitat i educació ambiental en els centres educatius de Catalunya.

3. MART TEÒRIC

3.1. Definició de conceptes relacionats amb el treball.

Per tal de poder comprendre el desenvolupament del treball i el tema que ocupa, considero indispensable conèixer alguns dels termes més genèrics que tracta. Així doncs, a continuació, trobarem algunes definicions sobre els conceptes més rellevants que es tractaran al llarg del treball, així com una aproximació al seu origen i diversos autors que prenen part important en aquests.

3.1.1. Medi ambient

El tema del treball gira, principalment, entorn el medi ambient, així doncs cal conèixer de què tracta per poder entendre el tema principal del treball.

El Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans, defineix el “medi” com el conjunt de condicions en què s'esdevé l'existència d'un ésser viu o d'una comunitat, i l'“ambient” com el conjunt de circumstàncies enmig de les quals hom creix, viu, fa una cosa.

Segons la revista d'Ecologia Verda, el medi ambient fa referència a aquells elements químics, físics i biològics amb els quals els éssers vius interactuen. A més, en el cas dels éssers humans també inclou tots aquells elements culturals i socials, és a dir, també en formen part aquells elements intangibles com la cultura. També cal entendre que formen part del medi ambient els elements tant naturals com artificials (Juste, I., 2024).

En la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient, l'any 1972, es va donar una breu definició pel terme mateix terme que emmiralla la idea exposada per Irene Juste, “El medi ambient és el conjunt de components físics, químics, biològics i socials que poden provar efectes directes o indirectes, a curt o llarg termini, sobre els éssers vius i les activitats humanes” (UNESCO, 1972).

3.1.2. Sostenibilitat

Un dels termes més rellevants del tema a tractar i que s'aniran repetint al llarg del treball és el concepte de sostenibilitat, així doncs, a continuació hi trobarem algunes referències sobre el seu origen i algunes definicions que considero essencials per la comprensió del treball.

El concepte de sostenibilitat va ser adoptat pel programa **Agenda 21** de les Nacions Unides sota el terme “desenvolupament sostenible” després de la Segona Guerra Mundial. Durant els anys seixanta van créixer els moviments ecologistes davant una visió utòpica del creixement econòmic impulsat pels canvis tecnològics de l'època.

El 1987, la Comissió de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Mundial i el Desenvolupament, més conegut per **Comissió Brundtland**, nom de la primera ministra noruega que la presidia, va publicar l'informe “El nostre futur comú”. L'informe proposava els principis per al desenvolupament sostenible i va fer esment per primera vegada al terme esmentat, definint-lo com la capacitat de satisfer les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les generacions futures per satisfer les seves necessitats (Doñate, 2001).

A continuació, podem trobar definicions que donaran sentit al terme de sostenibilitat i als tres tipus que n'hi ha:

“Etimològicament, sostenibilitat prové del verb sostenir, és a dir, mantenir-se, resistir. Intrínsecament, introdueix la idea de temporalitat i de força: quelcom sostenible, per tant, es mantindrà en el temps. Així doncs, el que planteja el concepte sostenibilitat és si el modus operandi de la societat actual es pot mantenir en el temps, indefinidament, sense portar el sistema del qual forma part al col·lapse” (Benet, A. i Buxaderas, A., 2013).

La sostenibilitat no es pot entendre com un únic aspecte. És un concepte que fa al·lusió a l'equilibri entre què consumim actualment, i els recursos que deixem per futures generacions, per garantir que tothom pugui satisfer les seves necessitats. Per aconseguir-ho, parlem de tres tipus de sostenibilitat (VidaCaixa, 2024):

- Sostenibilitat ambiental, que té per objectiu reduir l'impacte negatiu de l'acció humana en el medi.
- Sostenibilitat econòmica, entesa com la capacitat de desenvolupar riquesa adequada i equitativa per a tots els elements socials.
- Sostenibilitat social, és la conseqüència i objectiu de l'equilibri econòmic i ambiental. Implica la capacitat de donar resposta a les necessitats actual sense comprometre el futur.

3.1.3. Desenvolupament sostenible

Relacionat amb la sostenibilitat cal mirar de comprendre, doncs, què és el desenvolupament sostenible:

Segons el Departament de Medi Ambient de la Generalitat, s'entén per desenvolupament sostenible el progrés que permet satisfer les necessitats dels humans en l'actualitat vetllant pel medi ambient, és a dir, no compromentent els recursos naturals que tenim a l'abast, ni la prosperitat de les generacions futures.

Per tal de poder gaudir d'aquest desenvolupament sostenible cal trobar l'harmonia entre la cura del medi ambient, el benestar social i una economia equitativa (Amaro, F., et al., 2015).

3.1.4. Educació Ambiental

Un dels pioners a fer ús del concepte d'educació ambiental (EA) fou el Dr. William B. Stapp de la Universitat de Michigan, l'any 1969, va emprar aquest terme per definir la necessitat de conscienciar a la població sobre gestió dels ecosistemes i encaminar una societat més sostenible.

A continuació trobarem algunes definicions pel terme Educació Ambiental:

“L'educació ambiental és dirigida a la producció d'una ciutadania que tingui coneixement sobre el medi ambient biofísic i els seus problemes associats, conscienciar de com ajudar a resoldre aquests problemes, i motivats para treballar en la seva solució” (Stapp, W.B, 1970).

“Procés d’interacció entre el medi ambient, els humans i la seva cultura que contribueix a la identificació de problemes i cerca de solucions per als problemes ambiental” (UNESCO, 2021).

“Educació destinada a promoure la implicació, la conscienciació i la sensibilització de les persones en la protecció i la millora de l’entorn i en el procés de desenvolupament sostenible” (Termcat, s.f.).

“L’educació ambiental és l’eina elemental perquè totes les persones adquireixin consciència de la importància de preservar el seu entorn i siguin capaces de realitzar canvis en els seus valors, conducta i estils de vida, així com ampliar els seus coneixements per impulsar-los a l’acció mitjançant la prevenció i mitigació dels problemes existents i futurs; per això, concebem i practiquem l’educació ambiental des dels corrents resolutius i praxi.” (Severiche-Sierra, C., et al., 2016)

3.2. L’educació com a eina pel desenvolupament sostenible

El terme sobre educació ambiental es comença a gestar al voltant dels anys seixanta i setanta, no obstant això, es considera que la primera manifestació a escala mundial que va evidenciar la necessitat de fer ús de l’eina educativa per fer front a la problemàtica ambiental i climàtica, fou la **Declaració sobre el Medi Humà**.

La Declaració sobre el Medi Humà va ser el resultat de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Humà, també coneguda com a Declaració d’Estocolm, celebrada l’any 1972 a la capital sueca.

El document conté 26 principis relatius als drets i responsabilitats dels éssers humans envers el medi ambient, reconeix entre altres el dret de les persones de gaudir d’un entorn de qualitat que permeti una vida digna i benestant. També estableix la sobirania dels Estats sobre la

gestió dels seus recursos naturals, així mateix, la responsabilitat de garantir que la seva activitat no esdevingui nociva per al medi ambient (UNESCO, 1972).

Hi ha nombrosos autors i estudis que evidencien que l'educació ha estat una eina molt important per conscienciar sobre la necessitat de canviar certs aspectes en l'àmbit social, així doncs, també és el recurs idoni per **canviar certs hàbits i promoure alternatives socials més sostenibles**, tal com exposa Araceli Serantes (2007) en l'article "Els equipaments per a l'educació ambiental com a dinamitzadors socials".

Els "equipaments" que l'autora esmenta no fan solament referència a les aules ordinàries, inclou també granges escola, camps d'aprenentatge, centres d'interpretació, etc., és a dir, qualsevol espai que es pugui relacionar amb la pràctica educativa.

Altrament, parla dels "dinamitzadors socials" entesos com els agents i recursos que intervenen en els projectes socioeducatius que prenen per objectiu la **transformació de les societats** i l'aprofundiment de la convivència democràtica mitjançant la mobilització social, és a dir, la participació ciutadana i la corresponsabilitat. Així doncs, l'autora evidencià la facultat dels centres educatius com a eina de canvi i transformació, i destaca que cal entendre l'EA com un procés transformador.

Altres autors, com Carbonell-Alcocer, A. et al. (2022), també fan palesa la idea que fer front a l'impacte mediambiental és una urgència imminent, i que els centres educatius són una eina clau per **impulsar la participació ciutadana i promoure un canvi d'hàbits** dirigits a construir una societat i un món sostenibles. Conclou que l'escola ha d'estimular un aprenentatge transformador que aconsegueixi impulsar la **sensibilització ecològica i l'alfabetització mediambiental** de l'alumnat. Cal educar una ciutadania compromesa amb el futur del planeta, i capaç de fer un consum responsable. En l'estudi realitzat, també esmenta la necessitat de focalitzar la tasca transformadora en la vida social i l'entorn proper dels infants, i que per fer això possible és necessària la predisposició de tota la comunitat dels centres educatius.

En l'article "L'educació ambiental com a base cultural i estratègia per al desenvolupament sostenible" (Sereviche-Sierra, C., et al., 2016) es destaca la importància de treballar l'educació ambiental des d'un punt de vista **transversal dins el currículum** en els centres

educatiu. És a dir, cal entendre l'educació ambiental com un conflicte de gran transcendència en l'actualitat i, per tant, cal enfocar-lo com un element imprescindible en tot el Projecte Educatiu de Centre.

Els autors també fan referència a la necessitat d'abordar l'EA des de les **diferents àrees del coneixement**, és a dir, des de ciències socials, artístiques, mediambiental, fins a convertir-lo en un tema de debat quotidià a l'abast de tothom.

3.2.1. Objectius de l'Educació Ambiental

Per tal de conèixer els objectius que pretén assolir l'educació ambiental, cal que ens remuntem primer a l'any 1975.

Després de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Humà de 1972, la UNESCO i el Centre d'estudis internacionals de la Universitat de Belgrad van organitzar el **Seminari internacional d'educació internacional a Belgrad** (PNUMA, 1975).

La conferència va dur-se a terme entre el 13 i el 22 d'octubre de 1975, el resultat d'aquestes jornades fou la **Carta de Belgrad**, un document que recollia els objectius i metes per tal d'introduir la consciència ambiental en l'educació, i establir un marc general per a l'educació ambiental dirigit a tots els ciutadans dels països que hi van participar.

En la Carta s'hi esmenten les metes ambientals a assolir, les fites de l'educació ambiental i els objectius de l'educació ambiental:

Pel que fa a l'objectiu **de l'acció ambiental** és millorar les relacions ecològiques entre l'home i la natura, i les dels homes entre si. Consegüentment hi ha dos objectius preliminars:

- Definir amb claredat el significat de conceptes clau segons el context del medi de cada nació, tot ampliant-lo amb el significat d'altres cultures més enllà de les fronteres nacionals.
- Determinar quines accions permetran preservar i millorar el potencial de la humanitat i desenvolupar el benestar social i individual en harmonia amb el medi biofísic i humà.

D'altra banda, la **fitxa de l'Educació Ambiental** és aconseguir conscienciar a la població sobre les necessitats del medi ambient i que s'interessi per aquest i pels problemes connexos; i obtingui els coneixements, aptituds, actituds, motivació i desig necessaris per treballar de manera individual i col·lectiva en la recerca de solucions als problemes actuals i en la prevenció dels que puguin aparèixer en conseqüència.

En últim lloc, els **objectius de l'Educació Ambiental**, són:

- **Consciència:** Adquisició consciència i sensibilitzar-se en lo relatiu al medi ambient.
- **Coneixements:** Adquisició d'una comprensió bàsica del medi ambient, i dels problemes connexos, i desenvolupament de la responsabilitat crítica en la participació.
- **Actituds:** Adquisició de valors socials, sensibilització i interès pel medi ambient, i una participació activa en la seva protecció i millorament.
- **Aptituds:** Adquisició d'aptituds necessàries per resoldre problemes ambientals.
- **Capacitat d'avaluació:** Capacitat d'avaluar les mesures i els programes d'educació ambiental tenint en compte factors ecològics, polítics, econòmics, socials, estètics i educacionals.
- **Participació:** Desenvolupament del sentit de la responsabilitat, i a presa de consciència sobre els problemes del medi ambient.

La carta acaba donant uns principis orientatius per als programes d'educació ambiental, aquest són:

- Valorar el **medi natural i artificial:** ecològic, polític, econòmic, tecnològic, social, legislatiu, cultural i estètic.
- Esdevenir un **procés continuu i permanent**, dins i fora l'escola.
- Orientar un enfocament **interdisciplinari**.
- Al·ludir la **participació activa** en la prevenció i resolució de problemes ambientals.
- Considerar les principals qüestions ambientals des d'un **punt de vista mundial**, tot atenen les diferències regionals.
- Emmarcar en situacions ambientals **actuals i futures**.
- Considerar tot el desenvolupament i creixement des d'una **perspectiva ambiental**.

- Fomentar el valor i la necessitat de la **cooperació** local, nacional i internacional en la resolució dels problemes ambientals.

3.3. Perspectiva global sobre sostenibilitat: La UNESCO

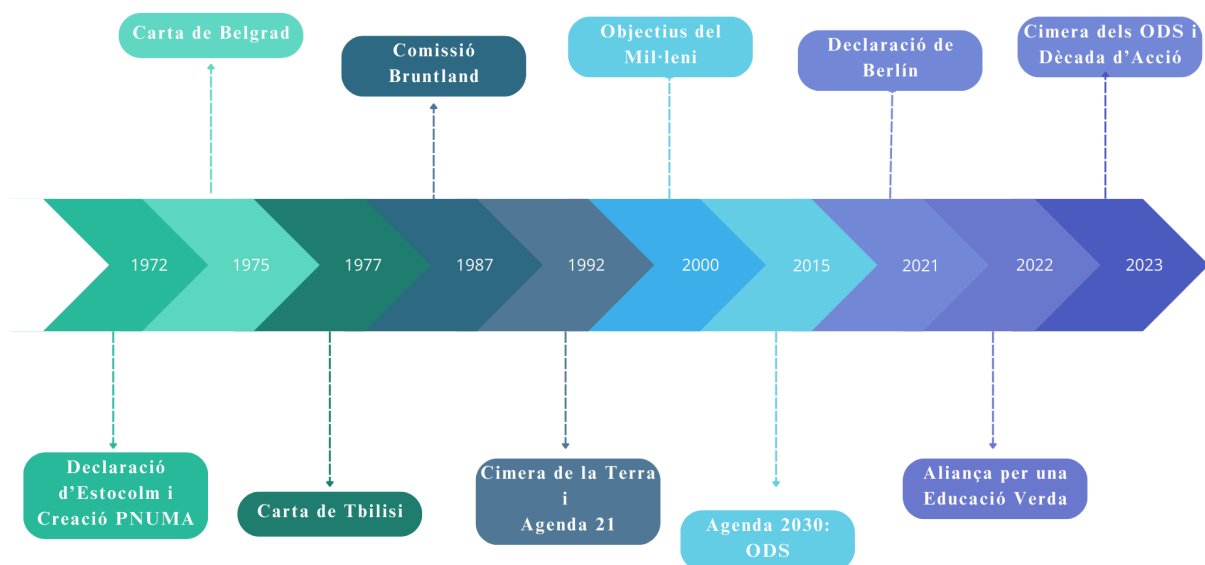
A escala mundial, una de les organitzacions més compromeses amb el desenvolupament sostenible i l'educació ambiental és l'Organització de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura.

[Fig. 01] Emblema UNESCO (UNESCO, s.f.)

La UNESCO fou creada el 16 de novembre de 1945 amb l'objectiu de consolidar la pau, erradicar la pobresa, promoure el desenvolupament sostenible i el diàleg intercultural mitjançant cinc grans àmbits: l'educació, la ciència, la cultura, la comunicació i la informació.

A continuació, hi ha una breu cronologia que inclou les diferents accions i programes concebuts en l'àmbit mundial sobre Educació Ambiental i sostenibilitat:

[Fig. 02] Cronologia d'accions climàtiques (Elaboració pròpia)

3.3.1. Pla d'Acció per al Medi Ambient Humà

La Declaració de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Humà, també coneguda com a Declaració d'Estocolm¹, va instigar la creació del **Pla d'acció per al Medi Ambient Humà**, el qual està format per 109 recomanacions genèriques que ocupen els següents sis grans àmbits: Els assentaments humans, la gestió dels recursos naturals, la contaminació d'abast internacional, els aspectes socials i educatius del medi ambient, el medi ambient i desenvolupament, i les organitzacions internacionals.

Al seu torn, va sorgir la creació del **Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA)** i del seu propi secretari encarregat d'impulsar i coordinar les actuacions ambientals dels estats membres de les Nacions Unides. L'objectiu del PNUMA és ser l'artífex, educador i tutor per promoure l'ús racional i del desenvolupament sostenible del medi ambient de tot el món.

[Fig. 03] Emblema PNUMA (ONU, s.f.)

3.3.2. Conferència de Tbilisi sobre Educació ambiental

L'any 1977, la UNESCO en col·laboració amb el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) va organitzar a Tbilisi (Geòrgia) una nova conferència en continuació de la Conferència d'Estocolm, amb l'objectiu **precisar l'Educació Ambiental** necessària per fer front a les amenaces globals, i de com integrar la sostenibilitat en l'àmbit educatiu (UNESCO, 1977).

Els resultats de la conferència van ser:

- Es va definir l'Educació Ambiental i els objectius que havia d'assolir.
- Es va fer palesa la necessitat de què l'educació abordes aspectes tant ambientals com socials i econòmics.

---

¹ La Declaració de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Humà, també coneguda com a Declaració d'Estocolm, fou un document redactat per la UNESCO el juny de l'any 1972 (Vegeu apartat 3.2.).

- Es va emfatitzar la importància de l'existència d'una educació formal, però també informal, és a dir, dins i fora els centres educatius.
- Es va promoure la participació global ciutadana davant l'amenaça mediambiental.

3.3.3. Cimera de la Terra a Rio de Janeiro

Els dies 13 i 14 de juny de 1992, va tenir lloc la Cimera de la Terra 1992, coneguda com la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi ambient i Desenvolupament (UNDEC) a la capital del Brasil, Rio de Janeiro.

Amb l'objectiu de reforçar la Declaració d'Estocolm, es van adoptar 27 nous principis que matisaven el **desenvolupament sostenible**.

Els resultats de la cimera van ser (Gencat, s.f.):

- **Creació del programa Agenda 21** (Nacions Unides, 1992): Un programa aplicable des de l'última dècada del segle XX fins a principis del segle XXI, amb l'objectiu d'elaborar estratègies i mesures per aturar i invertir els efectes de la degradació ambiental i promoure un desenvolupament sostenible i respectuós amb el medi ambient.
- **Declaració de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament:** Document que conté 27 principis on s'estableixen les bases per adquirir al desenvolupament sostenible i concretant-hi els drets i obligacions, individuals i col·lectives.
- **Declaració de Principis Forestals:** Primer consens sobre l'ús i conservació dels boscos, que conté 15 principis que regeixen la política nacional i internacional per la protecció, l'administració i l'ús dels recursos forestals mundials.
- **Conveni de les Nacions Unides contra el Canvi Climàtic:** Primer acord que reconeix l'existència del canvi climàtic i la cobertura humana. Un dels objectius que va fixar fou l'estabilització de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera.
- **Conveni de la Biodiversitat:** Acord que vetlla per la conservació de la biodiversitat i l'ús dels seus components, i del just repartiment dels recursos energètics.

3.3.4. Agenda 2030: Els Objectius per al Desenvolupament Sostenible

El 25 de setembre de l'any 2015, l'Assemblea General de l'ONU va adoptar l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, un **pla d'acció en profit de les persones, el planeta i la prosperitat, així com de la pau universal i l'accés a la justícia** (UNESCO, 2015).

L'Agenda 2030, neix com la prolongació dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) aprovats l'any 2000 durant la Declaració del Mil·lenni per tots els països membres de l'ONU, la qual fou el primer acostament internacional per fer front a amenaces globals (Vila, E. i Martin, V., 2015).

L'Agenda està formada per **17 Objectius** per al Desenvolupament Sostenible (ODS), al seu torn, aquests estan dividits en 169 metes de caràcter integrat i indivisible que abasten tres grans àmbits: econòmic, social i ambiental. L'objectiu de l'Agenda és completar-se l'any 2030, així doncs, aquest pla regira els programes de desenvolupament mundial des de l'any 2015 al 2030, és a dir, en un termini de quinze anys.

L'Agenda 30 implica un compromís comú i universal, tanmateix, cada país atresorarà sobirania plena sobre els seus recursos i activitats, per tal de combatre els reptes específics de cada territori.

Els 17 objectius són els següents:

[Fig. 04] Taula resum Objectius de Desenvolupament Sostenible (UNESCO, 2015)

Els 17 ODS es basen en cinc dimensions conegudes com les “5P” (Iberdrola, 2021):

Persones: posar fi a la pobresa i a la fam, i vetllar per la dignitat i la igualtat.

- ODS 1. Fi de la pobresa; ODS 2. Fam zero; ODS 3. Salut i benestar; ODS 4. Educació de qualitat; ODS 5. Igualtat de gènere

Planeta: Protegir el planeta, frenar el canvi climàtic i fer un consum responsable i sostenible dels recursos naturals

- ODS 6. Aigua neta i sanejament; ODS 12. Producció i consum responsables; ODS 13. Acció pel clima; ODS 14. Vida submarina; ODS 15. Vida d'ecosistemes terrestres

Prosperitat: Vetllar perquè tots els éssers humans puguin gaudir d'una vida prospera, i garantir el progrés econòmic, social i tecnològic.

- ODS 7. Energia neta i assequible; ODS 8. Treball decent i creixement econòmic; ODS 9. Indústria, innovació i infraestructures; ODS 10. Reducció de desigualtats; ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles

Pau: Aconseguir societats justes, pacífiques i inclusives.

- ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides

Participació col·lectiva: Mobilitzar els recursos necessaris per assolir els objectius de l'Agenda 30.

- ODS 17. Aliança per assolir els Objectius

El setembre del 2023, es va celebrar la **Cimera dels ODS**, donat que queden deu anys per esgotar el termini del pla d'acció, l'objectiu fou accelerar el procés dels ODS. Per fer-ho possible s'ha hagut de millorar la implementació de plans i accions en l'àmbit nacional i refermar les institucions per arribar a assolir els objectius. Aquest període d'intensificació de mesures s'anomena **Dècada d'Acció** i es centra en tres aspectes (Onu-habitat, s.f.):

- Mobilitzar a totes les persones en tot el món.
- Exigir urgència i ambició.
- Transformar idees en solucions.

3.3.5. Educació per al Desenvolupament sostenible

La UNESCO, també ha fet palesa la necessitat d'intervenir en l'àmbit educatiu per fer front a la crisi mediambiental. Tal com Audrey Azoulay, directora general de la UNESCO va esmentar en la conferència mundial de sobre l'educació per al desenvolupament sostenible, de l'any 2021: "L'Educació pot ser una poderosa palanca per transformar la nostra relació amb la naturalesa. Hem d'invertir en aquest camp per preservar el planeta".

Azoulay, destaca que la gran polarització d'opinions i el creixement de discursos d'odi juga un paper en contra davant la necessitat d'unir esforços per fer front a l'amenaça contra el medi ambient.

Dita conferència va concloure amb la **Declaració de Berlín sobre l'Educació per al Desenvolupament Sostenible**, el document emfatitza la importància de l'educació com a eina transformadora per promoure un món més sostenible, davant els conflictes vigents com la crisi climàtica, la pèrdua de biodiversitat, la pobresa extrema i les desigualtats.

L'objectiu de l'Educació per al Desenvolupament Sostenible és procurar a tots els ciutadans i ciutadanes els coneixements, els valors, les competències, així com la capacitat d'acció indispensable per fer front les amenaces mundials, com el canvi climàtic, la pèrdua de biodiversitat, l'ús insostenible de recursos i les desigualtats socials.

L'EDS és un procés d'aprenentatge que perdura al llarg de la vida, tanmateix, el punt de sortida per garantir-ne l'efectivitat és una educació de qualitat.

La UNESCO, com a principal promotor de l'EDS de les Nacions Unides centre el seu treball en cinc eixos:

- Promoció de les polítiques.
- Transformació dels entorns d'aprenentatge.
- Reforçament de les capacitats dels/les educadors/es.
- L'Empoderament i la mobilització del jovent.
- L'acceleració de les accions a escala local.

3.3.6. Aliança per una Educació Verda

L'any 2022, en la Cimera del Secretari General de les Nacions Unides sobre la Transformació de l'educació, es va engendrar l'**Aliança per a una Educació Verda**.

El sentit de l'Aliança és coordinar les accions i els esforços en l'àmbit educatiu, i garantir que tots els alumnes estiguin llestos per afrontar l'amenaça del canvi climàtic. L'Aliança tracta quatre idees clau de l'educació transformadora que són fer verdes les escoles, els plans d'estudi, la formació de docents i del sistema educatiu, i les comunitats.

Les conclusions resultants van ser (Common Agenda, 2022):

- **La crisi educativa que afecta a tots.** L'educació en l'actualitat ja no és un focus d'oportunitats, sinó que, per contra, agreuja les desigualtats actuals. Destaca la necessitat urgent de replantejar els sistemes educatius.

- **Cal repensar els objectius i continguts dels programes en el segle XXI.** L'actual crisi educativa comporta recapacitar entorn la seva finalitat i els currículums. És necessària una educació transformadora que s'adapti a les necessitats i cultures locals i vetlli pel desenvolupament integral de l'alumnat. Per fer-ho ha de donar suport a l'alumnat en quatre àmbits:
  - **Aprendre a aprendre** adquirint habilitats com l'escriptura, lectura, raonament; competències numèriques, digitals i científiques; i fomentar les aptituds com la curiositat o la creativitat.
  - **Aprendre a conviure** en societat i amb la natura, per poder esdevenir ciutadans actius i responsables envers la resta de comunitats i medis. L'educació és una eina idònia per fomentar la cultura de la pau, de la igualtat, i afrontar el canvi climàtic o barreres socials.
  - **Aprendre a fer**, davant dels canvis tecnològics és necessari que l'educació incorpori aprenentatges al llarg de la vida que permetin flexibilitat i l'adquisició de noves competències. Al seu torn l'avaluació educativa ha de valorar els coneixements més enllà de l'educació formal.
  - **Aprendre a ser** mitjançant l'educació, aquesta hauria de definir els valors i capacitats per viure una vida significativa, per fer-ho possible cal potenciar la creativitat i innovació de cada alumne, així com la capacitat d'expressió.

- **Transformar els sistemes educatius** per assolir els nostres propòsits més elevats. Per tal d'assolir els objectius anteriors cal transformar l'educació en quatre àrees:
  - Garantir un entorn d'aprenentatge que afavoreixi el desenvolupament de tot l'alumnat.
  - Permetre que els docents es transformin i siguin agents de canvi.
  - Aprofitar la revolució digital en benefici de l'educació pública.
  - Invertir més, de manera més equitativa i més eficient, en educació

3.4. Perspectiva sostenible a Catalunya

A Catalunya, la Generalitat preveu l'educació per a la sostenibilitat com un instrument imprescindible per implicar a tots els ciutadans i ciutadanes en la gestació d'una nova cultura de la sostenibilitat i per activar una transformació social col·lectiva, mitjançant la generació de processos d'ensenyament i aprenentatge que ho possibilitin (Gencat, s.f.).

La Secretaria d'Acció Climàtica ha impulsat programes d'educació ambiental amb l'objectiu de promoure aquest canvi cultural que doni resposta als desafiaments socioambientals actuals, i es comprometen amb la Declaració del II Congrés Nacional d'Educació Ambiental.

3.4.1. Declaració del II Congrés Nacional d'Educació Ambiental (CNEA)

Dita Declaració, fou concebuda pel II Congrés Nacional d'Educació Ambiental per fer front als reptes d'un món en progrés, mitjançant la implicació ciutadana i la implementació d'accions per construir una societat més sostenible, corresponsable i justa. L'objectiu principal del Congrés és capgirar l'acció individual a la col·lectiva sota el lema "Teixir aliances per avançar en educació ambiental" (CNEA, 2021).

[Fig. 05] Emblema CNEAI 20/21 (CNEA, 2021)

Com a resultat del II Congrés, es va redactar un decàleg que complia les conclusions i orientacions per les diferents accions en l'àmbit d'educació ambiental (CNEA, 2021):

- Ara més que mai, cal una transformació col·lectiva.
- L'educació ambiental és la resposta.
- Generar experiències transformadores.
- Transformar des de la participació.
- Tocar la fibra, evitar l'ansietat.
- Nous llenguatges per a l'educació ambiental.
- Transformació col·lectiva des de les aliances.

Al seu torn, els participants en el Congrés van assumir els següents compromisos, amb l'objectiu de poder complir les propostes derivades del decàleg:

- Impulsar un procés de cocreació que permeti definir un full de ruta per al trànsit de la societat cap a una nova cultura de la sostenibilitat.
- Contribuir, en la mesura dels nostres recursos i responsabilitats, a fer possible una implantació efectiva de l'educació ambiental en tots els sectors.
- Afavorir les aliances entre actors i estimular els espais de participació.
- Incorporar totes les dimensions de la recerca, la ciència i el coneixement a la pràctica de l'educació ambiental.
- Actualitzar de forma permanent la incorporació dels nous llenguatges a les metodologies de l'educació ambiental.
- Acompanyar la ciutadania i els col·lectius a relacionar la crisi socioambiental amb les decisions personals i col·lectives i capacitar-los per a l'acció transformadora.
- Utilitzar les eines disponibles i adequar-les a les realitats particulars i emocionals de cada entorn social tot evitant estratègies d'ansietat que bloquegen la capacitat d'acció.

3.4.2. Aliança Catalunya Agenda 2030

Agenda Rural de Catalunya

[Fig. 06] Emblema Agenda Rural

de Catalunya (Gencat, 2023)

L'any 2015, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible (vegeu apartat 3.2.), amb el mateix esperit neix l'Aliança Catalunya 2030, una unió de país accessible a tots els ciutadans i ciutadanes de Catalunya (L'Aliança Catalunya, s.f.).

En la Moció 20/XII sobre l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, El parlament de Catalunya invocar el Govern a impulsar una aliança d'agents de caràcter públic i privat que descobreixin els ODS al territori català mitjançant acords concrets. L'acord fou signat per la primera agrupació d'organitzacions el 21 de febrer de 2020.

L'Aliança proposa una visió compartida sobre com contribuir a avançar en l'assoliment dels ODS i concreta el paper i compromís que ha d'adquirir cada un dels agents que hi participen. L'objectiu de l'Aliança és compartir informació, recursos i bones pràctiques, i impulsar iniciatives conjuntes per assolir els Objectius pel Desenvolupament Sostenible en el territori.

L'adhesió a l'Aliança Catalunya 30, està oberta a totes les organitzacions que en vulguin formar part, per fer-ho cal formalitzar l'adhesió a l'Acord per l'Agenda 2030 emplenant el document de sol·licitud.

Els compromisos que cada entitat aporta a l'Aliança són molt diversos, però en tot cas, s'han de complir els següents:

- Incorporar una visió holística de l'Agenda 30.
- Comptar amb lideratge executiu.
- Estar incorporats a la planificació estratègica de cada organització.
- Formar part de l'estratègia comunicativa de cada organització.
- Comptar amb el finançament adequat per garantir el seu assoliment.
- Preveure aliances amb altres organitzacions.
- Ser assolibles i tenir esperit de continuïtat i permanència.
- Estar programats en el temps i concretats en accions.

- Disposar d'un sistema de monitoratge que permeti avaluar la contribució i els impactes assolits.

3.4.3. Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC)

La Generalitat de Catalunya, així com diversos ajuntaments del territori promouen programes d'educació per a la sostenibilitat amb l'objectiu d'involucrar la participació i implicació de tots els membres de la comunitat educativa dels centres educatius catalans (Gencat, s. f.).

[Fig. 07] Emblema XESC (Gencat, s.f.)

La Xarxa d'escoles per a la sostenibilitat de Catalunya va néixer l'any 2010 amb l'objectiu de treballar de manera **col·laborativa** entre diverses xarxes del territori, per promoure l'educació per la sostenibilitat i donar suport als centres educatius de Catalunya (Secretaria tècnica de la XESC, s.f.).

S'identifiquen com una **xarxa de xarxes**, ja que agrupen entitats de diversos àmbits, com ajuntaments, centres educatius, programes per la sostenibilitat i altres xarxes que comparteixen els mateixos objectius, entorn la sostenibilitat, actualment en formen part **1.530 centres educatius** de Catalunya.

L'ocupació de la XESC és facilitar als centres educatius el desenvolupament de la seva tasca per afavorir la sostenibilitat a les aules, la xarxa dona cobertura a les següents funcions:

- Afavorir la **col·laboració** entre xarxes i la creació de noves aliances amb altres agents.
- Debatre sobre l'educació per a la sostenibilitat en l'àmbit educatiu.
- Promoure l'**intercanvi i la formació** entre tots els membres de les xarxes que en prenen part.
- Impulsar millores de les **polítiques** en educació per a la sostenibilitat.
- Representa i fa partícips als centres educatius de Catalunya dins d'**ESenRED** que és una xarxa de xarxes d'àmbit estatal

La XESC proporciona compromís, estratègies, intercanvi de coneixements, col·laboració, eines de millora i capacitació als centres educatius que en formen part, però al seu torn, els centres educatius han de contemplar els següents requisits:

- Preveure la sostenibilitat en la gestió del centre, el **currículum** i els aprenentatges.
- Implicar-se en la millora de l'entorn amb la **participació** de tots els membres de la comunitat educativa.
- Identificar-se com a centres de **qualitat, transformadors i oberts** a la comunitat.
- Estar oberts a l'**intercanvi d'experiències**, recursos i propostes educatives amb la resta de centres que formen part de la mateixa xarxa, amb la seva comunitat educativa, amb entitats ambiental i administracions.
- Prendre **responsabilitat** per a la millora socioambiental del seu **entorn**.
- Apoderar **l'alumnat en la presa de decisions** sobre les accions en l'àmbit que ocupa.

3.4.4. Programa Escoles Verdes

El programa Escoles Verdes neix el 1998 com el compromís per donar suport a tots aquells centres educatius de Catalunya que volen prendre part en el procés d'innovar, incloure, avançar, sistematitzar i organitzar accions educatives amb l'objectiu de fer front els nous **reptes i valors de la sostenibilitat des de l'àmbit educatiu** (Escoles Verdes, s.f.).

[Fig. 08] Emblema Programa Escoles Verdes (Gencat, 2022)

El programa Escoles Verdes forma part de la Xarxa d'Escoles per la Sostenibilitat de Catalunya (XESC) i de la "Red estatal Escuelas hacia la Sostenibilidad en Red" (EsenRED).

Adicionalment, els agents que participen del programa són:

- Els centres educatius de Catalunya com a protagonistes del programa, en l'actualitat la xarxa està constituïda per 760 centres educatius.

- L'Assessoria tècnica, que exerceix la funció d'assessoria i dona suport als centres educatius per dur a terme els seus Plans d'Acció anuals, així com avaluar-ne els resultats i implementar les millores necessàries.
- Les administracions locals, encarregades de donar suport i prendre part de les propostes dels centres.
- El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural i el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Objectius Escola Verda

El programa Escoles Verdes de Catalunya pretén assolir tres grans objectius (El programa Escoles Verdes | Escoles Verdes Lleida, s.f.):

1. Incorporar els **valors d'educació per la sostenibilitat** als centres educatius en tots els àmbits de la vida escolar de centre, és a dir, en el currículum, la gestió de centre, l'entorn, etc.
2. Promoure la **participació i implicació activa** de tots els membres de la comunitat educativa en la millora del seu entorn proper i fomentar la col·laboració entre totes les seves parts, és a dir, docents, personal del centre, alumnes, famílies i entorn proper.
3. Afavorir l'**intercanvi d'experiències i coneixements** entre els centres que comparteixin valors i objectius comuns sobre sostenibilitat i educació ambiental, tot creant una xarxa de suport i aprenentatge mutu entre els diferents centres que formen part del programa.

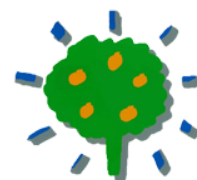
Formació centres educatius

Per tal de poder formar part del Programa Escoles Verdes a Catalunya, cal que els centres interessats duguin a terme una formació sobre l'educació per a la sostenibilitat, aquesta es desenvolupa durant dos cursos escolars i requereix els següents passos (El programa Escoles Verdes | Escoles Verdes Lleida, s.f.):

En primer lloc, cal dur a terme una **formació inicial** específica que ofereix el Departament d'Educació de Catalunya. Al llarg d'aquesta primera fase, els centres educatius que volen formar part de la Xarxa d'Escoles Verdes han de dur a terme tres tasques:

1. Per tal de conèixer el punt de partida del centre respecte als quatre eixos d'acció del programa, què són, organització i participació, gestió sostenible, currículum educatiu i implicació en la millora de l'entorn, cal realitzar una **diagnosi inicial**.
2. En finalitzar aquesta primera anàlisi, cal establir i **definir els objectius**, i les línies estratègiques que se seguiran per aconseguir l'ambientalització progressiva del centre i del seu projecte educatiu.
3. En últim lloc, cal elaborar el **Pla d'Educació per la Sostenibilitat (PES)**, què és el document que aplega els objectius educatius de centre referents a la sostenibilitat, actua com a guia per tal d'establir les accions i estratègies per incorporar la consciència ambiental i la gestió sostenible en totes les seves àrees i àmbits d'actuació. El PES s'incorpora al Projecte Educatiu de Centre, al Projecte de Direcció i a la Programació General Anual.

En presentar aquesta documentació finalitza la formació dels centres, i s'atorga el **distintiu d'Escola Verda**, què és el reconeixement que acredita que el centre forma part de la Xarxa d'Escoles Verdes de la XESC.

Escola Verda

[Fig. 09] Distintiu Escola Verda

(Fundesplai, s.f.)

Compromís del centre

Tanmateix, cal conèixer els **compromisos** que comportar formar part del programa, ja que ser Escola Verda i membre de la xarxa, significa replantejar-se el treball educatiu del centre i acceptar els següents compromisos (El programa Escoles Verdes | Escoles Verdes Lleida, s.f.):

- Realitzar conjuntament amb la direcció del centre i del Consell Escolar, un procés de millora contínua pel que fa a educació per a la sostenibilitat. Això inclou l'elaboració

del PES i la seva revisió quadriennal, concretar Plans d'acció anuals per assolir els objectius proposats i fer-ne una avaluació en finalitzar cada curs escolar.

- Inculcar en la documentació bàsica de centre els acords presos en el Pla d'Educació per la sostenibilitat i en el Pla d'Acció anual.
- Disposar d'un Comitè Ambiental de centre com a equip impulsor.
- Prendre part en les comissions territorials d'escoles verdes, que són l'agent que permet el seguiment i coordinació dels diferents centres d'un territori amb el distintiu d'escola verda, i s'encarrega de proporcionar formació permanent.

4. DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

El desplegament del Pla de Millora està estretament vinculat amb els objectius generals recollits en el Projecte Educatiu de Centre de l'Escola els Ibers, que són:

1. Desenvolupar una tasca educativa que permeti a tot l'alumnat assolir els aprenentatges necessaris per esdevenir **ciutadans crítics i compromesos** amb la societat.
2. Garantir la **seguretat afectiva i emocional** de tots els infants, atenint-nos a les individualitats, al llarg de tota la seva etapa educativa al centre.
3. Potenciar una acció educativa, basada en el **respecte**, que afavoreixi la relació amb el context sociocultural més proper de la institució educativa.
4. Atendre la **diversitat i pluralitat** de l'alumnat del centre, garantint així la seva inclusió per tal d'erradicar qualsevol mena de discriminació.

Al seu torn, en el PEC s'hi van recollir objectius específics d'àmbit pedagògic, de comunitat educativa i de gestió, dels quals també es relacionen amb el tema que ocupa els següents:

1. Objectius d'àmbit pedagògic:
  - Garantir el benestar físic i emocional de l'alumnat.
  - Vetllar per una educació en valors que fomenti l'equitat i igualtat entre homes i dones.
  - Fomentar el respecte davant la comunitat LGBTIQ+
  - Fomentar l'educació i cooperació entre comunitats al centre.
2. Objectius d'àmbit de comunitat educativa:
  - Potenciar el coneixement i el respecte de l'entorn més proper.
3. Objectius d'àmbit de gestió:
  - Garantir una bona organització entre tot el personal que intervé al centre.
  - Vetllar per una gestió eficient i transparent.

- Documentar la gestió i resolució de conflictes entre membres de la comunitat educativa.

4.1. Objectius del Pla de Millora

A continuació, hi trobarem el desenvolupament dels objectius del Pla de Millora per la sostenibilitat i l'educació ambiental de l'Escola els Ibers, i la integració a la Xarxa d'Escoles Verdes de Catalunya.

Àmbit pedagògic
Objectiu 1. Formar a l'equip docent en l'àmbit d'Escola Verda, per tal d'abastir-los dels coneixements i recursos necessaris que permetin acordar i desenvolupar els objectius sostenibles del centre
Àmbit metodològic
Objectiu 2: Donar a conèixer a l'alumnat l'entorn natural, social i cultural proper a l'Escola Els Ibers, i comprometre's de manera activa en la seva cura.
Àmbit de comunitat educativa
Objectiu 3: Conscienciar a la comunitat educativa de la situació mediambiental actual i fomentar la seva implicació en les propostes sostenibles i d'Escola Verda del centre
Àmbit de gestió
Objectiu 4: Vetllar perquè l'ús de recursos i la gestió del centre sigui coherent amb els objectius sostenibles proposats per la Comissió d'Escola Verda.

Per tal de concretar com es desenvoluparan els objectius esmentats, adhereixo la taula on s'especificaran les estratègies i accions concretes que s'aplicaran, així com els recursos específics necessaris i els indicadors d'avaluació i la temporització per cada un.

4.1.1. Objectius d'àmbit pedagògic

OBJECTIU 1. Formar a l'equip docent en l'àmbit d'Escola Verda, per tal d'abastir-los dels coneixements i recursos necessaris que permetin acordar i desenvolupar els objectius sostenibles del centre.

ESTRATÈGIA 1.1. Adherir l'Escola Els Ibers a la Xarxa d'Escoles Verdes de Catalunya.

ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 1:</u> Creació de la Comissió d'Escola Verda i adherència al programa.	Equip impulsor. Equip Directiu.	Qüestionari previ per conèixer l'interès de la comunitat en adherir-se al Programa Escoles Verdes i la creació de la comissió. Formació Programa	Participació en el qüestionari.	Acceptació a la creació de la Comissió d'Escola Verda i adhesió al programa.				
			Participació en la	Adquisició del				

		Escoles Verdes.	formació inicial d'Escoles Verdes.	distintiu Escola Verda.				
<u>Acció 2:</u> Promoure l'assistència dels membres de la Comissió d'Escola Verda en les formacions de la Xarxa d'Escoles Verdes.	Comissió d'Escola Verda. Equip Directiu.	Formacions Programa Escoles Verdes.	Assistència a les reunions.	Adequació de les accions al centre i el disseny de situacions d'aprenentatge al projecte de sostenibilitat del centre.				
ESTRATÈGIA 1.2. Garantir la formació de l'equip docent en l'educació ambiental i sostenible.								
ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 3:</u> Promoure l'Assistència de l'equip docent a les	Comissió Escola Verda. Equip Directiu.	Formacions sobre educació per la sostenibilitat en	Participació de l'equip docent en les Formacions sobre	Redacció d'una acta per valorar els resultats extrets de				

formacions sobre sostenibilitat i medi ambient.	Equip docent.	l'àmbit de centre.	educació per la sostenibilitat en l'àmbit de centre.	cada formació realitzada.				
<u>Acció 4:</u> Buscar programes per afavorir la formació de l'equip docent en l'àmbit d'educació per la sostenibilitat.	Equip docent. Equip Directiu.	Curs projecte Bosc i sostenibilitat.	Participació en el Projecte Bosc i sostenibilitat.	Finalització del curs del Projecte Bosc i sostenibilitat.				
<u>Acció 5:</u> Incentivar a l'equip docent a dissenyar i dur a terme propostes relacionades amb els ODS i l'educació per la sostenibilitat.	Equip docent. Equip Directiu.	Propostes, activitats i projectes d'aula sobre els ODS per cada nivell. Carpeta en línia per compartir propostes	Impuls de propostes sobre els ODS per part dels docents del centre. Participació de l'equip docent en la	Correcta implementació de propostes sobre els ODS a l'aula i resultats. Recull de totes les propostes				

		sobre educació ambiental.	carpeta amb propostes sobre educació ambiental.	compartides per l'equip docent del centre sobre educació ambiental.				
ESTRATÈGIA 1.3. Concretar els objectius de desenvolupament sostenible que pretén assolir el centre.								
ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 6:</u> Anàlisi del punt de partida del centre mitjançant una ecoauditoria escolar.	Comissió d'Escola Verda. Equip Directiu.	Guia de "L'ecoauditoria energètica a l'escola. Proposta de gestió ambiental participativa en centres d'educació primària"	Engegar el procés de l'ecoauditoria energètica a l'escola. Recull d'informació obtinguda en els registres de l'ecoauditoria.	Elaboració d'un informe diagnosi. Incloure el Pla d'Acció de l'Ecoauditoria al Projecte de Sostenibilitat del Centre.				

<u>Acció 7:</u> Disseny del Projecte de Sostenibilitat del centre.	Comissió Escola Verda. Equip Directiu.	Reunió per concretar el projecte i els seus objectius.	Participació activa dels presents en la reunió.	Concreció del Projecte de Sostenibilitat i valoració dels resultats.				
<u>Acció 8:</u> Definir les eines i recursos necessaris per desenvolupar el Projecte de Sostenibilitat.	Comissió Escola Verda. Equip Directiu. Comissió Econòmica.	Balanç de recursos materials i econòmics existents i necessaris.	Concreció del balanç de recursos necessaris.	Valoració de la viabilitat de les diferents accions i propostes necessàries per desenvolupar el Projecte de Sostenibilitat.				
<u>Acció 9:</u> Establir eines d'avaluació i seguiment del desenvolupament	Comissió Escola Verda. Equip Directiu.	Qüestionaris d'avaluació del Projecte de Sostenibilitat	Participació de la comunitat educativa als qüestionaris sobre el Projecte de	Resultats obtinguts als qüestionaris sobre el Projecte de Sostenibilitat del				

dels objectius proposats.		centre als membres de la comunitat educativa.	Sostenibilitat del Centre.	Centre.				
		Recull de propostes i accions realitzades, i la seva valoració.	Impulsar el recull de propostes i accions realitzades, i la seva valoració.	Resultats obtinguts en el recull sobre cada acció i proposta del Projecte de Sostenibilitat del Centre.				

Objectiu 1: Formar a l'equip docent en l'àmbit d'Escola Verda, per tal d'abastir-los dels coneixements i recursos necessaris que permetin acordar i desenvolupar els objectius sostenibles del centre.

Estratègia 1.1. Adherir l'Escola Els Ibers a la Xarxa d'Escoles Verdes de Catalunya.

Acció 1: Creació de la Comissió d'Escola Verda.

Davant la proposta d'adherir el centre al Programa Escoles Verdes, l'equip directiu nomenarà l'equip impulsor del projecte, aquest serà l'equip que formava la ja existent Comissió Verda del centre Els Ibers.

Tal com s'explica en el marc teòric del pla de millora, per tal d'adherir un centre al Programa Escoles Verdes cal seguir un conjunt de passos (Vegeu punt 3.4.4.): En primer lloc, dur a terme d'una diagnosi inicial per conèixer el punt de partida del centre educatiu, definir els objectius que es pretenen assolir i, finalment, elaborar el Pla d'Educació per la Sostenibilitat (PES).

Previ a l'adhesió l'equip directiu i l'equip impulsor enviaran un formulari per conèixer el grau de coneixement de la comunitat educativa vers sostenibilitat i medi ambient i valorarà si hi ha un interès existent en crear la nova comissió i tot el que comporta.

Una vegada s'hagi aprovat la creació de la comissió i s'hagi finalitzat la formació del Programa Escoles Verdes, es nomenaran els delegats verds, aquests seran dos alumnes de cada grup classe, i s'aniran renovant trimestralment, la seva funció serà vetllar pel compliment de les accions propulsades per la comissió i representar el seu grup classe.

Acció 2: Promoure l'assistència dels membres de la Comissió d'Escola Verda en les formacions de la Xarxa d'Escoles Verdes.

Formar part d'Escoles Verdes implica tenir un cert grau de compromís, així doncs es promourà l'assistència dels membres de la Comissió d'Escola Verda en les diverses formacions que ofereix el mateix programa per tal de:

- Mantenir el centre el dia en les novetats del programa.
- Actualitzar l'equip docent en matèria d'educació per la sostenibilitat i medi ambient.
- Assabentar-se de les diferents propostes en el marc del programa.
- Participar en espais d'intercanvi juntament amb altres centres educatius.

L'objectiu és vetllar perquè el centre Els Ibers segueixi de manera dinàmica les propostes del programa i sigui un centre referent en aquest àmbit.

D'altra banda, per tal d'aconseguir que tot l'equip docent tingui coneixement sobre els temes tractats en les formacions

Una vegada creada la comissió i el centre ja forma part del Programa d'Escoles Verdes de Catalunya, cal que tot l'equip docent del centre sigui coneixedor dels objectius que l'escola es proposa complir, i adquirir estratègies i recursos per poder desenvolupar-los. És per això, que des de la Comissió d'Escola Verda es compartirà amb la resta de membres totes les metes que cal tenir presents a l'hora de dissenyar les situacions d'aprenentatge i convida en el centre. Alhora, per continuar actualitzant el projecte de sostenibilitat del centre, es promourà l'assistència a diferents formacions dedicades a l'educació per la sostenibilitat i medi ambient.

Estratègia 1.2. Garantir la formació de l'equip docent en l'educació ambiental i sostenible.

Acció 3: Promoure l'Assistència de l'equip docent a les formacions sobre sostenibilitat i medi ambient.

A més a més de la formació que reben els membres de la Comissió d'Escola Verda, cal vetllar perquè la resta de l'equip docent també rebi formació i coneixements sobre educació sostenible i mediambiental.

Així doncs, la Comissió d'Escola Verda s'encarregarà d'oferir formacions on es comparteixin les propostes, recursos i coneixements que se'ls ha transmès des del programa Escoles Verdes, i d'aquesta manera afavorir la cohesió i la implicació de tot l'equip del centre pel que fa a matèria d'educació per la sostenibilitat.

D'altra banda, des de la Xarxa d'Escoles Verdes té per objectiu la formació del professorat dels centres educatius, ja que permet a cada centre aprofitar l'intercanvi pedagògic i la formació de persones. Per fer-ho possible, la mateixa xarxa ofereix formacions temàtiques per tal de millorar les competències dels docents per treballar els temes ambientals a l'aula i pretenen:

- Formar i aprofundir en una temàtica concreta.
- Proposar als centres educatius recursos i activitats per treballar.
- Donar a conèixer agents del territori amb qui desenvolupar projectes vinculats a la temàtica.

Així doncs, al llarg del curs escolar, la Comissió d'Escola Verda conjuntament amb l'Equip Directiu aniran proposant l'adhesió als tallers que es creguin més interessants per al seu equip de mestres, vegeu-ne més a:

https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/escoles_verdes/que-ofereix/formacio/formacions-tematiques/

Acció 4: Afavorir la formació de l'equip docent en l'àmbit dels Objectius per al Desenvolupament Sostenible.

Actualment, els ODS són un tema que està sobre taula en molts àmbits del dia a dia, també en el món educatiu, és de summa rellevància que des de les aules els docents els tinguin presents a l'hora de planificar les situacions d'aprenentatge, i puguin transmetre al seu alumnat la importància d'aquests, i la de la cura del planeta i els qui l'habiten.

Projecte Bosc i Sostenibilitat

Així doncs, un altre projecte en què participarà l'equip docent del centre és "Bosc i sostenibilitat", l'objectiu d'aquest és donar a conèixer els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 relacionats amb els serveis del bosc.

És un projecte adreçat al professorat, on es plantegen sis tipus d'activitats: Treball dels ODS a través del bosc, l'estudi de la qualitat i el consum de l'aigua, l'estudi de la qualitat i el consum de l'aire i les emissions de CO₂, l'estudi de l'arbrat, activitats per conèixer la gestió forestal i la sostenibilitat, i activitats experimentals.

El desenvolupament del projecte pot ser en línia, així doncs s'aprofitaran algunes de les estones programades per fer comissions al centre.

Vegeu-ne més a <https://boscsostenibilitat.upc.edu/#el-d7bec601>

Acció 5: Incentivar a l'equip docent a dissenyar i dur a terme propostes relacionades amb els ODS i l'educació per la sostenibilitat.

És indispensable que els docents que trobem avui dia a les aules tinguin una formació sobre educació ambiental i sostenible, però no n'hi ha prou amb la teoria, sinó que cal passar a l'acció. La formació que els docents reben, més el seu propi bagatge s'ha de veure a la pràctica durant el disseny de les situacions d'aprenentatge i la pràctica a l'aula.

Per tal d'incentivar a l'equip docent a dissenyar i dur a terme propostes relacionades amb els ODS i l'educació per la sostenibilitat, l'equip docent proposarà tres ODS anuals sobre els quals s'haurà de fer com a mínim una proposta educativa per cada un. Aquests aniran variant cada any i seràn escollit per l'equip directiu conjuntament amb tot l'equip. Tanmateix, això no implica no poder treballar la resta d'ODS en altres àmbits o moments, simplement representarà una pauta mínima per garantir-ne el treball i coneixement a les aules del centre.

D'altra banda, La Comissió d'Escola Verda s'encarregarà de compartir amb tot l'equip docent del centre una carpeta compartida al Drive amb

l'objectiu que tots els mestres puguin compartir les seves propostes relacionades amb el desenvolupament sostenible i l'educació mediambiental.

Aquestes propostes es classificaran per nivells i d'aquesta manera la resta de membres es podran beneficiar de les idees dels seus companys i companyes i fins i tot aportar idees de millora.

A més, si podran compartir enllaços d'interès relacionats amb el tema, o bé propostes que tot i que no s'hagin dut a terme tinguin una destacada rellevància educativa.

Estratègia 1.3. Concretar els objectius de desenvolupament sostenible que pretén assolir el centre.

Acció 6: Anàlisi del punt de partida del centre mitjançant una ecoauditoria escolar.

L'equip impulsor de l'adhesió del centre al Programa Escoles Verdes ha de fer una anàlisi prèvia del punt de partida del centre per tal de poder formar part de la XESC. No obstant això, és important que la resta de membres del centre puguin formar part d'aquest procés d'anàlisi del punt de partida de l'escola pel que fa a sostenibilitat.

Un bon recurs per poder fer-ho possible és dur a terme una ecoauditoria energètica escolar, un procés d'avaluació de la gestió d'un espai pel que fa a l'energia, l'objectiu final és detectar quines pràctiques beneficioses pel medi ambient es podrien dur a terme. Al llarg del procés de l'ecoauditoria hi participen tots els agents pròxims al centre i membres de la comunitat educativa.

El procés consta de 5 fases:

- Organització del treball: Determinar els participants, la contextualització i dinàmica del projecte.

- Diagnosi i recull de dades: Quines dades enregistrar (Factures, comptadors, dades d'aula recollides per l'alumnat,...)
- Difusió dels resultats: Elaborar gràfics o documents per fer la difusió de les dades obtingudes a l'alumnat i resta de membres de la comunitat educativa.
- Recull de propostes de millora: Detecció de les mancances i fer un recull participatiu de les propostes de millora.
- Elaboració del pla d'acció: Concretar les actuacions que es duran a terme i quan, incloure el Pla d'Acció al Disseny del Projecte de Sostenibilitat del Centre.

Vegeu-ne més a https://www.cilma.cat/wp-content/uploads/2010/09/lecoauditoria_energetica_a_lescola_cepa_2009.pdf

Acció 7: Disseny del Projecte de Sostenibilitat del centre.

Per tal de recollir els diferents objectius que el centre pretén assolir per promoure la sostenibilitat ambiental, social i econòmica la Comissió d'Escola Verda promourà la creació d'un projecte de sostenibilitat de centre, juntament amb el suport de l'equip directiu.

El disseny del Projecte de sostenibilitat serà elaborat per la Comissió d'Escola Verda conjuntament amb l'equip directiu, i implicarà:

- Analitzar les problemàtiques ambientals i sostenibles rellevant del centre i el seu entorn.
- Analitzar com afecten la comunitat educativa.
- Proposar alternatives que permetin donar resposta a aquestes problemàtiques.
- Implementar les diferents accions que permetin promoure la sostenibilitat ambiental, econòmica i social.
- Avaluar el projecte de manera periòdica per poder continuar millorant i aplicant les noves mesures necessàries o modificar les vigents.

D'altra banda, caldrà definir les eines i recursos necessaris per poder Desenvolupar les propostes del Projecte, per fer-ho caldrà també l'aprovació de la Comissió Econòmica del centre, qui haurà de donar el vistiplau a les propostes que s'han presentat.

Acció 8: Definir les eines i recursos necessaris per desenvolupar el Projecte de Sostenibilitat.

No n'hi ha prou amb la redacció del Projecte de Sostenibilitat, sinó que caldrà definir les eines i recursos necessaris per poder Desenvolupar les propostes del Projecte. Per fer-ho serà necessària l'aprovació de la Comissió Econòmica del centre, qui haurà de donar el vistiplau a les propostes que s'han presentat després de fer un balanç dels recursos econòmics necessaris per tirar-ho endavant.

També serà necessari valorar els recursos ja disponibles en el centre, els recursos cedits pel Departament d'Educació de Catalunya, les aportacions de la resta de la Comunitat Educativa i els de serveis i entitats pròximes al centre.

Acció 9: Establir eines d'avaluació i seguiment del desenvolupament dels objectius proposats.

El disseny del Projecte de Sostenibilitat del Centre amb la finalitat de garantir la seva eficàcia preveu diferents eines i moments d'avaluació dels objectius proposats, el propòsit d'aquestes accions d'avaluació i seguiment és:

- Adaptar el projecte als canvis d'un món en evolució constant i contemplar-hi els nous descobriments i pràctiques sostenibles.
- Mantenir actualitzar el projecte segons les necessitats educatives i de l'entorn, per tal d'assegurar una educació per la sostenibilitat rellevant i significativa.
- Valorar el compliment de les accions suggerides en l'àmbit de centre.

- Garantir el compliment de la normativa ambiental vigent en cada moment.
- Preveure possibles àmbits d'actuació i reconèixer futurs reptes en l'àmbit d'educació i conscienciació sostenible.

L'equip Directiu i la Comissió d'Escola Verda promourà anualment una avaluació del Projecte de Sostenibilitat de Centre cada final de curs escolar, les eines que es faran servir són:

- Qüestionaris: Per tal de valorar l'opinió de tots els membres de la comunitat educativa se'ls enviarà per correu electrònic un qüestionari on es reflectiran preguntes sobre el tracte que s'ha fet vers l'educació ambiental i conèixer com valoren les accions que s'han impulsat des del centre. Les preguntes del qüestionari tractaran cinc àmbits: Plantejament de la situació inicial del centre, recursos i activitats proposades, resultats obtinguts, impacte en el medi del centre i de l'entorn proper i valoració actual del centre pel que fa a matèria sobre sostenibilitat i medi ambient.
- Recull de propostes i accions: La Comissió d'Escola Verda, format pel grup d'experts en l'àmbit de l'educació per la sostenibilitat del centre, és reunirà anualment i s'encarregarà de fer una valoració de les propostes i accions fetes al llarg del curs. Es valoraran sis àmbits: La identificació de necessitats prèvies, el disseny, la implementació, l'impacte, l'economia i la satisfacció dels agents implicats, en cada acció proposada, el producte final serà l'obtenció d'un recull dels efectes de l'aplicació del Projecte de Sostenibilitat del Centre. Aquest recull final es compartirà amb tots els membres de la comunitat educativa i agent implicats en el desenvolupament del projecte.

4.1.2. Objectius d'àmbit metodològic

OBJECTIU 2. Donar a conèixer a l'alumnat l'entorn natural, social i cultural proper a l'Escola Els Ibers, i comprometre's de manera activa en la seva cura.								
ESTRATÈGIA 2.1. Realitzar sortides en espais propers per conèixer-ne la importància.								
ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 1:</u> Visitar el parc natural del Delta de l'Ebre.	Equip docent. Equip directiu.	Programa d'Educació Ambiental del Parc Natural del Delta de l'Ebre.	Inscripció de l'alumnat al Programa d'Educació Ambiental del Delta.	Realització d'un treball posterior a l'aula dissenyat per l'equip docent.				
<u>Acció 2:</u> Realitzar un tram de la Via Verda de Tortosa en bicicleta.	Equip directiu. Equip docent.	Centre d'interpretació de l'Estació de Xerta.	Inscripció de l'alumnat en les activitats del centre d'interpretació de	Realització d'un treball posterior a l'aula dissenyat per l'equip docent.				

			l'Estació de Xerta.					
ESTRATÈGIA 2.2. Impulsar accions que afavoreixin la cura i vetlla de l'entorn proper al centre els Ibers.								
ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 3:</u> Impulsar la recollida de deixalles i neteja d'espais propers al centre.	Comissió d'Escola Verda. Equip Docent. Equip directiu.	Programa Let's Clean Up Europe.	Inscripció en el programa Let's Clean Up Europe.	Realitzar un balanç, sobre l'operació de neteja (Model donat pel mateix programa).				
<u>Acció 4:</u> Conèixer l'impacte que té el centre en el medi ambient.	Comissió d'Escola Verda. Equip directiu.	Projecte Xarxa 2030: calculem la petjada ecològica.	Participació de l'alumnat en el procés l'Ecoauditoria energètica.	Anàlisi dels resultats i aplicació d'estratègies per reduir la petjada ecològica del centre.				

<u>Acció 5:</u> Realitzar un taller per crear embolcalls reutilitzables.	Equip directiu. Comissió d'Escola Verda.	Recurs de "Fundesplai". Materials necessaris per a la seva creació.	Correcte seguiment de la guia Fundesplai.	Creació exitosa d'un embolcall reutilitzable per cada alumne.				
ESTRATÈGIA 2.3. Apropar l'alumnat als coneixements sobre el medi ambient i els objectius de desenvolupament sostenible sostenibilitat (ODS).								
ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 6:</u> Fer ús del racó de Biblioteca per impulsar el coneixement dels ODS.	Comissió Verda. Comissió de Biblioteca.	Llibres, articles i lectures relacionades amb els diferents ODS.	Lectura i debat de textos relacionats amb els ODS.	Actituds i reflexions responsables davant els objectius de desenvolupament sostenible i medi ambient.				
<u>Acció 7:</u>								

Participar en programes que afavoreixin l'educació per la sostenibilitat.	Equip Directiu. Equip docent. Comissió Escola Verda.	Manual programa FAIG.	Participació del professorat en l'assessorament del programa.	Correcta implementació del programa en el quart any.				
---	--	-----------------------	---	--	--	--	--	--

Objectiu 2: Donar a conèixer a l'alumnat l'entorn natural, social i cultural proper a l'Escola Els Ibers, i comprometre's de manera activa en la seva cura.

Estratègia 2.1. Realitzar sortides en espais propers per conèixer-ne la importància.

Acció 1: Visitar el parc natural del Delta de l'Ebre.

L'alumnat de segon cicle participará anualment en alguna de les activitats proposades pel Programa d'Educació Ambiental del Parc Natural de Delta de l'Ebre (PNDE), i coneixerà alguns dels espais, flora i fauna del parc. L'objectiu d'aquesta sortida és valorar la riquesa d'una zona humida d'importància internacional en l'entorn proper, conèixer què és un parc natural i la seva història, dur a terme activitats en l'entorn proper i conscienciar a l'alumnat de la importància de preservar els espais rurals i el patrimoni cultural i de vetllar per la seva cura.

En el Programa PNDE es treballen vuit àmbits temàtics: espècies protegides, espècies amenaçades, espècies invasores, els serveis dels ecosistemes del Delta, la gestió del parc, biodiversitat i desenvolupament, vulnerabilitat i sensibilització per un delta net.

Aquesta acció anirà acompanyada d'un treball a l'aula que permeti valorar si l'alumnat ha assolit els objectius proposats durant la visita.

Vegeu-ne més a

https://parcsnaturals.gencat.cat/web/.content/Xarxa-de-parcs/delta_de_ebre/viure-hi/educacio_ambiental/Programa-Educacio-ambiental_PND_E.pdf

Acció 2: Realitzar un tram de la Via Verda de Tortosa en bicicleta .

Per tal de continuar donant a conèixer espais naturals, socials i culturals propers al centre, l'alumnat de tercer cicle realitzarà anualment una sortida amb bicicleta per un dels trams de la Via Verda que passa pel municipi de Tortosa.

La Via Verda és una ruta turística que segueix l'antic traçat ferroviari que connectava els municipis des del Val de Zafan fins a Tortosa, actualment se'n poden fer diferents trams a peu o en bicicleta.

Un dels objectius és promoure una cultura d'oci i d'esport a l'aire lliure. Al llarg del seu recorregut s'hi poden observar diferents variants paisatgístiques, agràries i forestals, on es poden veure els diferents conreus típics de la zona, hortes, arrossars, tarongers, etc.

Per fer-ho, el centre s'inscriurà a les activitats del centre d'interpretació de l'Estació de Xerta, l'entitat ofereix visites guiades i lloguer de bicicletes, i diferents monitors especialitzats s'encarreguen de donar a conèixer la riquesa paisatgística i històrica de la zona a l'alumnat.

L'objectiu de la sortida serà gaudir de l'activitat física a l'aire lliure, alhora que conèixer part del patrimoni de Tortosa i les Terres de l'Ebre, així com donar a conèixer el conreu i paisatge típic d'aquests.

Vegeu-ne més a <https://estaciorexerta.cat/tours/via-verda-escolars/>

Estratègia 2.2. Impulsar accions que afavoreixin la cura i vetlla de l'entorn proper al centre els Ibers.

Acció 3: Impulsar la recollida de deixalles i neteja d'espais propers al centre.

Per tal de promoure una acció que afavoreixi la cura de l'entorn proper al centre s'inscriurà en el Programa Let's Clean Up Europe. És una acció en l'àmbit europeu que pretén conscienciar sobre la quantitat de residus que es llancen a la natura i mobilitzar els diferents actors locals amb accions de sensibilització a través de la recollida de deixalles en espais naturals o localitats que hagin estat contaminats.

La campanya es realitza en uns dies determinats de l'any, així doncs, tot i que el centre hi participarà anualment, les dates seran donades des dels promotors de cada edició.

Des del centre s'organitzarà a l'alumnat per cicles, i cada cicle s'inscriurà per poder fer la recollida de residus en un espai del municipi de Tortosa, i del barri de Remolins.

En acabar es farà el balanç sobre l'operació de neteja, el model és definit pel mateix programa.

Vegeu-ne més a

https://residus.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/prevencio/setmana_europea_prevencio_de_residus/lcue/Manual_per_organitzar_accio_neteja.pdf

Acció 4: Conèixer l'impacte que té el centre en el medi ambient.

En l'estratègia 1.3. es proposa concretar els objectius de desenvolupament sostenible que pretén assolir el centre, per fer això possible és necessari valorar el punt des del qual el centre parteix, en la sisena acció del mateix objectiu, aquesta valoració es farà mitjançant una ecoauditoria escolar (Vegeu Acció 6, estratègia 1.3.).

D'altra banda, és important que l'alumnat també formi part d'aquest procés de valoració del punt de partida del centre davant del seu compromís sostenible, així doncs formaran part dels agents encarregats de realitzar l'ecoauditoria.

Així doncs, l'alumnat de 6è de primària del centre participarà anualment en el projecte "Calculem la petjada ecològica". S'entén per petjada ecològica la quantitat d'emissions de gasos d'efecte hivernacles que es provoquen de manera directa o indirecta a conseqüència de l'activitat humana. Per calcular la petjada del centre, es farà servir una calculadora de petjada ecològica en línia (Footprint calculator, Cero CO2, OROECO, etc.).

L'objectiu és valorar i conscienciar a l'alumnat l'impacte que té el nostre estil de vida sobre el planeta i preveure possibles canvis que ajudin a minimitzar els efectes nocius vers el medi.

Vegeu-ne més a <https://escoles.fundesplai.org/blog/educacio-ambiental/com-calculer-la-petjada-ecologica/>

Acció 5: Realitzar un taller per crear embolcalls reutilitzables.

Per tal de fomentar la conscienciació dels nens i nenes envers la prevenció de residus es promourà la creació d'embolcalls reutilitzables, per tal de substituir aquelles opcions menys sostenibles com les bosses de plàstic, el paper d'alumini, etc. i fomentar la cultura de la reutilització i l'estalvi.

L'activitat serà impulsada per la Comissió d'Escola Verda, amb el suport econòmic de l'equip directiu per adquirir els materials necessaris, per fer-ho se seguirà la guia que ofereix la Fundació Catalana de l'Esplai, Fundaesplai.

Aquesta activitat la farà tot l'alumnat del centre, a més, els nens i nenes de cicle mitjà seran els encarregats de fer-ne unes unitats extra, les quals es vendran en una paradeta que l'escola organitzarà a la sortida del centre, per tal que les famílies en puguin adquirir més o les puguin regalar, i així que es faci difusió d'una alternativa sostenible pels guardar els esmorzars o berenars.

Vegeu-ne més a https://fundesplai.org/banc-recursos/wp-content/uploads/sites/28/2023/06/Embolcalls-reutilitzablesES_Fundesplai.pdf

Estratègia 2.3. Apropar l'alumnat als coneixements sobre el medi ambient i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS).

Acció 6: Fer ús del racó de Biblioteca per impulsar el coneixement dels ODS.

La lectura és una eina molt puixant per poder treballar diversos continguts amb l'alumnat de tots els nivells del centre, així doncs, aprofitant aquest recurs, la comissió de Biblioteca i la d'Escola Verda es coordinaran per celebrar la "setmana del Medi Ambient".

Aquella setmana a la biblioteca es treballaran diferents propostes de llibres, contes, articles, notícies, etc., per cada nivell, tots relacionats amb els diferents objectius de desenvolupament sostenible. Després de les lectures es promourà un debat amb l'alumnat on s'intentarà conduir una

reflexió per tal d'anar construint coneixement, idees pròpies, i proposar solucions, pràctiques de millora, etc.

L'escola s'encarregarà d'obtenir les diferents lectures necessàries, però a més, s'oferirà a l'alumnat l'opció de portar-ne de pròpies que tinguin a casa. Des de la mateixa pàgina de les Nacions Unides, s'impulsa "El club de lectura dels ODS", on es fan propostes de lectures per cada ODS de manera periòdica.

Vegeu-ne més a <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/book-club-archive/>

Acció 7: Participar en programes que afavoreixin l'educació per la sostenibilitat.

Un dels projectes en els quals participarà el centre és el Programa experimental FAIG (Fent per Aprendre, Imaginant Globalment) fou impulsat per Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües i el Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i a la Recerca Educativa (CESIRE).

El programa ofereix un acompanyament intensiu als centres que tenen esperit de canvi pedagògic profund i promoure la recerca d'entorn d'aprenentatge que situïn a l'alumne al centre dels seus aprenentatges de manera activa i compromesa.

FAIG ofereix un marc de referència pedagògic que fonamenta l'aprenentatge per projectes "maker" com una oportunitat per connectar el currículum amb la vida dels alumnes i fer front als desafiaments socials actuals i reptes de futur, afavorint l'empoderament, creativitat i consciència crítica que els deixaran créixer com habitants actius i crítics del món.

La finalitat del programa FAIG és proporcionar l'acompanyament, la formació pedagògica i la capacitat tecnològica necessaris per consolidar l'aprenentatge per projectes com a línia pedagògica de centre. El programa aporta la creació i dinamització d'un espai de creació

"maker" i fabricació digital (FAIGLab), obert a la comunitat educativa, com a recurs per a l'aprenentatge per projectes o altres metodologies d'aprenentatge actiu i d'enfocament globalitzat i amb el propòsit d'impulsar un aprenentatge més profund i amb sentit, vinculat a reptes i problemes socialment rellevants.

És un programa molt extens que té una dura de tres anys d'itinerari i un de consolidació.

Vegeu-ne més a: <https://xtec.gencat.cat/ca/innovacio/suport-a-la-innovacio/programa-experimental-faig/>

4.1.3. Objectius d'àmbit de comunitat educativa

OBJECTIU 3. Conscienciar a la comunitat educativa de la situació mediambiental actual i fomentar la seva implicació en les propostes sostenibles i d'Escola Verda del centre.

ESTRATÈGIA 3.1. Compartir els objectius de sostenibilitat i medi ambient suggerits per la Comissió d'Escola Verda amb la resta de membres de la comunitat educativa.

ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
Acció 1: Oferir xarrades	Comissió d'Escola	Recull de propostes	Participació de la	Anàlisi de resultats				

<p>formatives des del centre a la resta de membres de la comunitat educativa.</p>	<p>Verda. Equip Directiu. Alumnat.</p>	<p>fetes a les aules sobre sostenibilitat i medi ambient.</p> <p>Formacions sobre medi ambient i desenvolupament sostenible.</p>	<p>comunitat educativa en les xarrades formatives.</p>	<p>sobre les xarrades mitjançant qüestionari anònim dels participants.</p>				
<p><u>Acció 2:</u> Compartir amb la resta de membres de la comunitat educativa les propostes dutes a terme des del centre.</p>	<p>Equip Directiu. Equip docent. Comissió Digital.</p>	<p>Recull fotogràfic i documentat de propostes fetes a les aules sobre sostenibilitat i medi ambient.</p> <p>Dinantia i Pàgina Web del centre.</p>	<p>Actualització del recull fotogràfic i documentat de propostes fetes a les aules sobre sostenibilitat i medi ambient.</p>	<p>Visualització del recull fotogràfic i documentat de propostes fetes a les aules sobre sostenibilitat i medi ambient.</p>				
<p>ESTRATÈGIA 3.2. Involucrar les famílies en la transformació del pati en un espai verd i sostenible.</p>								

ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 3:</u> Impulsar la creació d'un hort escolar.	Comissió d'Escola Verda. Comunitat Educativa (AFA). Equip directiu.	Mà d'obra per construir l'hort. Materials per tenir cura de l'hort. Planter.	Participació de la comunitat educativa en la creació de l'hort escolar. Correcta cura de les plantes de l'hort.	Creació final de l'hort escolar. Venda dels productes de l'hort a les famílies.				
<u>Acció 4:</u> Construir les zones de pati mitjançant recursos sostenibles.	Equip directiu. Comunitat educativa. Comissió d'Escola Verda.	Presentació de Nuno Almeida "Entre dins i el fora, quines relacions?". Materials i recursos aportats per les	Participació activa de les famílies en la construcció del nou pati.	Resultat dels nous espais i instal·lacions al pati de l'escola.				

		famílies. Materials i recursos adquirits pel centre.						
<u>Acció 5:</u> Impulsar la creació d'un hotel d'insectes.	Comissió d'Escola Verda. Comunitat Educativa. Equip directiu.	Recurs Fundesplai "Com fer un hotel d'insectes a l'escola o a l'esplai?"	Participació activa de la comunitat educativa en la construcció de l'hotel d'insectes.	Observació de l'alumnat de la funció de l'hotel d'insectes.				
ESTRATÈGIA 3.3. Fomentar l'arribada sostenible al centre.								
ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 6:</u> Fomentar l'ús del transport verd per arribar al centre.	Equip Directiu. Ajuntament de Tortosa. HIFE.	Intensificació de la línia L3 i LD de bus (HIFE).	Promoure un diàleg amb l'Ajuntament per intensificar les línies de bus.	Acceptació de la proposta per part de l'Ajuntament i la HIFE.				

<u>Acció 7:</u> Oferir un servei d'acompanyament monitorat al centre.	Equip directiu. Ajuntament de Tortosa. Escola de l'Esplai de Tortosa.	Crear un servei d'acompanyament monitorat al centre.	Promoure un diàleg amb l'Ajuntament i l'Escola de l'Esplai de Tortosa per crear un servei d'acompanyament al centre.	Acceptació de la proposta per part de l'Ajuntament i l'Escola de l'Esplai de Tortosa. Demanda de les famílies d'aquest servei.				
ESTRATÈGIA 3.4. Establir sinergies amb altres entitats, institucions i espais properes a l'Escola Els Ibers que afavoreixin la vetlla pel medi ambient.								
ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 8:</u> Apadrinar elements patrimonials de Tortosa.	Ajuntament de Tortosa. Equip Directiu CRP Baix Ebre.	Programa Apadrinem el nostre patrimoni, impulsat per la Direcció General	Inscripció al programa Apadrinem el nostre patrimoni, impulsat	Apadrinament de diversos espais de Tortosa per part dels alumnes del centre.				

		d'innovació, Digitalització, Currículum i Llengües. Espais de Tortosa.	per la Direcció General d'innovació, Digitalització, Currículum i Llengües.				
<u>Acció 9:</u> Participar en el programa “Coneix la teua ciutat” de Tortosa.	Ajuntament de Tortosa. CRP Baix Ebre. Equip docent. Equip Directiu.	Programa “Coneix la teua ciutat”.	Inscripció al programa “Coneix la teua ciutat” de Tortosa.	Finalització del programa “Coneix la teua ciutat” i posterior treball a l'aula.			
<u>Acció 10:</u> Intercanvia accions i experiències en la Xarxa Escoles Verdes	Comissió d'Escola Verda. Equip directiu.	Participar en la Xarxa Escoles Verdes (XEV).	Recollida d'accions i experiències impulsades per la Comissió d'Escola Verda.	Participació de la Comissió Escola Verda en la XEV.			

Objectiu 3: Conscienciar a la comunitat educativa de la situació mediambiental actual i fomentar la seva implicació en les propostes sostenibles i d'Escola Verda del centre.

Estratègia 3.1. Compartir els objectius de sostenibilitat i medi ambient suggerits per la Comissió d'Escola Verda amb la resta de membres de la comunitat educativa.

Acció 1: Oferir xarrades formatives des del centre a la resta de membres de la comunitat educativa.

Des del centre es vetllà per la implicació de les famílies en els diversos àmbits d'actuació del centre, per fer-ho possible, l'Equip Directiu en coordinació amb la Comissió d'Escola Verda promourà diverses accions per implicar-los en l'educació per la sostenibilitat:

- Oferirà el centre com a espai de trobada per l'execució de formacions i propostes relacionades amb el medi ambient i desenvolupament sostenible.
- Promourà formacions sobre medi ambient i desenvolupament sostenible per la resta de membres de la comunitat educativa.
- Organitzarà xerrades gestionades per l'alumnat a les famílies sobre els projectes en què participen i coneixements sobre medi ambient i desenvolupament sostenible.

L'objectiu és conscienciar a les famílies sobre la importància de vetllar pel medi ambient i el desenvolupament sostenible i que coneguin la implicació del centre en aquesta problemàtica i quines accions promou per beneficiar-ho.

Acció 2: Compartir amb la resta de membres de la comunitat educativa les propostes dutes a terme des del centre.

Per tal de fer arribar les propostes fetes a les aules sobre sostenibilitat i medi ambient a la resta de membres de la comunitat educativa, l'Equip Directiu demanarà a la Comissió digital de l'escola que s'ocupi gestionar i actualitzar la informació sobre aquestes en les diverses plataformes digital de comunicació del centre, és a dir, Dinantia i la pàgina Web del centre.

L'objectiu és traslladar la participació dels alumnes en les propostes elaborades sobre educació sostenible més enllà del centre i compartir-ho amb la resta de membres implicats en la tasca educativa dels infants.

Estratègia 3.2. Involucrar les famílies en la transformació del pati en un espai verd i sostenible.**Acció 3: Impulsar la creació d'un hort escolar.**

Per tal d'involucrar a la resta de membres de la comunitat educativa en la conscienciació ambiental la Comissió d'Escola Verda impulsarà la creació d'un hort al pati de l'escola. L'objectiu principal és transformar el pati en un espai verd i sostenible, tanmateix, fer un hort escolar té diferents beneficis a més de promoure la conscienciació ambiental dels alumnes: Permet potenciar el treball en equip a l'hora de gestionar-ne la cura, implica una certa responsabilitat per part dels alumnes, fa possible l'adquisició de nous continguts relacionats amb la procedència dels aliments i sobre el creixement de les plantes, i ajuda a desenvolupar valors com l'esforç i la dedicació.

Per fer possible la creació de l'hort la comissió es fixarà en la guia que ofereix l'Agenda 21 Escolar, i es demanarà col·laboració a les famílies del centre en diferents àmbits:

- Mà d'obra per construir el sorral.
- Material per la cura de l'hort: adob, regadores, galledes, pales, rasclets, etc.
- Aportació de planter

Cada setmana hi haurà una classe responsable de la cura de l'hort, l'encarregat verd de cada grup s'haurà d'encarregar d'informar els seus companys de les tasques que caldrà dur a terme, s'haurà de: regar, treure les males herbes, afegir l'adob, replantar, collir les verdures ja madures, etc.

Els productes de l'hort es vendran periòdicament a la sortida del centre, per tal que les famílies puguin adquirir-ne i s'obtinguin beneficis per seguir comprant nou planter i flors per l'escola.

Vegeu-ne més a

https://pae.gencat.cat/web/content/al_alimentacio/al01_pae/05_publicacions_material_referencia/arxiu/guia_hort_escolar.pdf

Acció 4: Construir les zones de pati mitjançant recursos sostenibles i valorant antecedents.

A l'hora d'habituar el pati de l'escola es tindran en compte dos aspectes fonamentals, per una banda, fer ús de materials sostenibles, i per l'altra, tenir en compte la vegetació i els antecedents naturals de la zona on s'ha construït l'escola.

Per tal de dotar el pati del centre els Ibers, l'Equip Directiu i la Comissió d'Escola Verda es reuniran amb la resta de membres de la comunitat

eductiva i se'ls plantejarà el repte de començar a dotar d'espais i recursos el pati de l'escola de manera sostenible i respectuosa amb el medi ambient. Algunes premisses que es consideraran són:

- Mobiliari exterior construir amb materials sostenibles: Estructures de fusta o materials reciclats
- Espais adaptats a les necessitats dels infants: Taules, bancs, brosses, zones de joc adaptades a la mida dels infants per garantir el seu ús.
- Esports: Zones d'esports inclusives i adaptades als infants, estaran tancades per protegir la resta d'espais.
- Vegetació: Es vetllarà per plantar vegetació prèviament existent en aquella zona, i respectant la flora existent
- Zones de joc inclusives i variades, impulsant la dinamització del temps d'esbarjo, que impliquin jocs cooperatius més enllà de les pràctiques esportives d'oposició.

Altres consideracions a tenir en compte pel condicionament del pati, es podran consultar a la presentació elaborada pel paisatgista Nuno Almeida per la Jornada d'Educació Infantil en el marc de la 51a Escola d'Estiu de Rosa Sensat l'any 2016 "Entre dins i el fora, quines relacions?"

Vegeu-ne més a <https://elnousafareig.org/wp-content/uploads/2016/07/presentacio-nuno-almeida.pdf>

Acció 5: Impulsar la creació d'un hotel d'insectes.

La zona de les anomenades Terres de l'Ebre és molt rica en flora i fauna, així doncs, té una important diversitat d'insectes. A causa de l'amenaça climàtica actual, els pesticides i a les espècies invasores que arriben, les espècies autòctones es veuen en perill.

Des de l'escola Els Ibers es promourà la creació d'un hotel d'insectes al pati de l'escola. Per algunes espècies d'insectes i artròpodes que sobreviuen a l'hivern resguardat entre forats excavats a la fusta, els hotels d'insectes són refugis artificials, i beneficien l'increment de la biodiversitat, a més també serveixen per prevenir les plagues perjudicials per als espais verds del pati, amb lo qual afavoreixen la pol·linització de les flors. A més, són una gran eina pedagògica per l'alumnat.

Per crear l'hotel d'insectes es demanarà a les famílies l'aportació de materials per construir-los, per fer-ho possibles se seguirà el recurs de l'Escola catalana de l'Esplai "Com fer un hotel d'insectes a l'escola o a l'esplai?", el qual consta de tres passos:

1. Decidir la ubicació: La ubicació de l'hotel es recomana que estigui orientada cap al Sud, protegit del vent, aixopluc de les inclemències del temps, i proper a un espai amb diversitat de flora.
2. Preparar els materials: Totxanes, fusta morta, escorça, teules, palla, canyes, pinyes, tests de fang... sempre que no sigui fusta tractada.
3. Construir: Es recomana construir-ho a finals d'estiu o tardor, així doncs es farà al principi del curs escolar. Els encarregats de participar en la seva creació seran alumnes voluntaris i s'oferirà a la possibilitat d'assistir-hi a la resta de membres de la comunitat educativa.

Vegeu-ne més a <https://escoles.fundesplai.org/blog/educacio-ambiental/com-fer-un-hotel-dinsectes-a-lescola-o-lesplai/>

Estratègia 3.3. Fomentar l'arribada sostenible al centre.

Acció 6: Fomentar l'ús del transport verd per arribar al centre.

Per tal de garantir un accés sostenible la centre, l'Equip Directiu promourà un diàleg amb l'Ajuntament de Tortosa per intensificar les línies de

bus que arriben a l'escola Els Ibers, per tal, que tothom pugui fer ús del transport públic del municipi per arribar al centre durant els dies lectius i en l'horari d'arribada i sortida. Actualment, les dues línies que arriben propers al centre són l'L3 i l'LD.

L'objectiu és que el nombre més gran de famílies possible facin ús d'aquest servei per tal de promoure l'ús de transport públic i evitar una generació excessiva de gasos contaminants i evitar grans afluències de trànsit a la zona.

El centre es troba al costat del campus Terres de l'Ebre de la URV, aquesta intensificació de les línies que transcorren per la zona també beneficiarà el transport i l'arribada sostenible a la URV.

Acció 7: Oferir un servei d'acompanyament monitorat al centre.

Un dels motius que genera absentisme escolar és la dificultat per accedir als centres educatius dels alumnes, en alguns casos, això és degut al fet que moltes famílies no poden acompanyar als seus fills/es a l'escola.

Una alternativa que pot solucionar aquest problema és oferir un servei d'acompanyament monitorat al centre.

L'equip directiu es posarà en contacte amb l'Ajuntament de Tortosa i amb l'Escola de l'Esplai de Tortosa, amb l'objectiu d'aconseguir que entre les tres entitats es puguin unir esforços per fer possible aquest acompanyament monitorat al centre.

Els/les monitors/es de lleure esperarien cada matí a un grup d'alumnes que dura un distintiu de l'escola, i s'encarregaran de recollir a tots els nens i nenes en un punt senyalitzat i els acompanyaran fins a l'entrada del centre on els rebran les monitores d'acollida matinal, fins a l'inici de la jornada.

Estratègia 3.4. Establir sinergies amb altres entitats, institucions i espais properes a l'Escola Els Ibers que afavoreixin la vetlla pel

medi ambient.

Acció 8: Apadrinar elements patrimonials de Tortosa.

L'Escola Els Ibers participarà en el programa Apadrinem el nostre patrimoni, impulsat per la Direcció General d'innovació, Digitalització, Currículum i Llengües, de la Generalitat de Catalunya.

L'objectiu del programa és apadrinar un element patrimonial per part d'un centre educatiu, per tal de donar-li valor i aprofundir en el seu coneixement des del punt de vista cultural i augmentar-ne la importància. Per tal de participar-hi l'escola s'inscriurà al Centre de Recursos Pedagògics del Baix Ebre des d'on es podrà fer el registre a través de l'aplicació Apadrinem.

El mateix CRP ofereix un acompanyament, assessorament i formació del projecte del centre.

Vegeu-ne més a

<https://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/apadrinemnostrepatrimoni/documents/Programa-Apadrinem-Patrimoni-2018-2019.pdf>

Acció 9: Participar en el programa “Coneix la teua ciutat” de Tortosa.

Des de la regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament de Tortosa i els Serveis Educatius del Departament d'Educació (Centre de Recursos Pedagògics del Baix Ebre) organitzen un Pla d'Activitats Educatives per tal d'apropar a l'alumnat dels nivells obligatoris d'educació als espais i serveis que ofereix la seva ciutat. Alhora, els ajudarà a conèixer el funcionament de la seva ciutat i afavorirà la formació dels alumnes vers un municipi més sostenible. El Pla consta de 17 tallers per a totes les edats, per tant, tot l'alumnat del centre participarà en el programa i cada

un coneixerà una institució diferent.

Vegeu-ne més a

<https://serveiseducatius.xtec.cat/cda-delta/modalitats/projectes/descobreix-la-teua-ciutat/>

Acció 10: Intercanviar accions i experiències en la Xarxa Escoles Verdes.

Per tal d'assolir el tercer objectiu del Programa Escola Verda "Afavorir l'intercanvi d'experiències i coneixements entre els centres que comparteixin valors i objectius comuns sobre sostenibilitat i educació ambiental, tot creant una xarxa de suport i aprenentatge mutu entre els diferents centres que formen part del programa", l'escola participarà en l'aplicatiu de la Xarxa d'Escoles Verdes i compartirà algunes de les accions i experiències més interessants i innovadores que es duen a terme al centre.

De la mateixa manera, a través d'aquesta pàgina web, també podran adquirir idees i posar en marxa accions proposades per altres centres educatius amb els mateixos objectius.

4.1.4. Objectius d'àmbit de gestió

OBJECTIU 4. Vetllar perquè l'ús de recursos i la gestió del centre sigui coherent amb els objectius sostenibles proposats per la Comissió d'Escola Verda.

ESTRATÈGIA 4.1. Informar a tot el personal del centre (Equip docent, PAS, monitors d'extraescolar i altres) sobre els objectius de sostenibilitat que es proposa el centre.

ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 1:</u> Confeccionar cartells informatius per informar de les accions necessàries per seguir una línia sostenible en els espais comuns.	Comissió d'Escola Verda. Equip directiu. Alumnat.	Cartells informatius.	Creació dels cartells informatius per part de l'alumnat.	Fer una anàlisi conjunta durant una reunió de claustre per valorar si se segueixen les indicacions proposades i la seva utilitat.				
<u>Acció 2:</u> Realitzar una revisió trimestral per valorar la correcta gestió i assoliment dels objectius recomanats.	Comissió d'Escola Verda. Equip directiu.	Reunió de seguiment dels objectius de sostenibilitat i medi ambient.	Participació de l'equip docent en la reunió.	Redacció d'una acta on es faci una anàlisi DAFO per valorar l'assoliment dels objectius proposats en el Pla de Sostenibilitat.				

ESTRATÈGIA 4.2. Equipar el centre educatiu amb les eines i recursos necessaris per assolir els objectius sostenibles.								
ACCIONS	RESPONSABLE	RECURSOS ESPECÍFICS	INDICADORS		TEMPORITZACIÓ			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<u>Acció 3:</u> Instal·lar un sistema lumínic amb sensor de moviment en els espais comuns.	Empresa d'electricitat. Equip Directiu. Comissió econòmica.	Sensors de moviment instal·lats al sistema d'il·luminació del centre.	Aprovació de la instal·lació dels sensors de moviment.	Valoració per part dels encarregats verds sobre l'ús i funcionament del sistema d'il·luminació.				
<u>Acció 4:</u> Instal·lar aixetes amb polsadors per garantir l'estalvi d'aigua.	Equip directiu. Empresa de fontaneria. Comissió econòmica.	Aixetes amb polsador temporalitzat.	Aprovació de la instal·lació del nou sistema d'aixeta.	Valoració per part dels encarregats verds sobre l'ús i funcionament del sistema d'aixetes.				

<p><u>Acció 5:</u> Equipar tots els espais amb contenidors i un encarregat verd que s'ocupi de la seva bona gestió.</p>	<p>Equip directiu. Comissió verda. Encarregat verd.</p>	<p>Contenidors per plàstic, papers, rebuig, vidre, piles i roba.</p>	<p>Aprovació de la compra dels contenidors necessaris.</p>	<p>Valoració per part dels encarregats verds sobre l'ús dels diferents contenidors.</p>				
<p><u>Acció 6:</u> Promoure l'ús de materials amb distintiu ecològic.</p>	<p>Equip directiu.</p>	<p>Materials amb etiqueta ecològica.</p>	<p>Aprovació de la compra dels diversos productes amb distintiu ecològic.</p>	<p>Valoració de l'impacte econòmic i sostenible de l'ús dels diferents productes adquirits.</p>				
<p><u>Acció 7:</u> Reduir el malbaratament d'aliments del menjador i de l'esbarjo.</p>	<p>Equip de menjador. Equip Directiu. Comissió d'Escola Verda.</p>	<p>Instal·lació compostador d'aliments.</p>	<p>Aprovació de la compra d'un compostador d'aliments.</p>	<p>Ús i resultats del compostador d'aliments.</p>				

<u>Acció 8:</u> Fomentar més celebracions sostenibles.	Comissió d'Escola Verda. Equip Directiu. AFA. Comissió de festes.	Materials per utilitzar durant les celebracions sostenibles.	Impuls de celebracions d'acord amb els objectius de sostenibilitat.	Valoració dels residus generats.				
---	--	--	---	----------------------------------	--	--	--	--

Objectiu 4: Vetllar perquè l'ús de recursos i la gestió del centre sigui coherent amb els objectius sostenibles proposats per la Comissió d'Escola Verda.

Estratègia 4.1. Informar a tot el personal del centre (Equip docent, PAS, monitors d'extraescolar i altres) sobre els objectius de sostenibilitat que es proposa el centre.

Acció 1: Confeccionar cartells informatius per informar de les accions necessàries per seguir una línia sostenible en els espais comuns.

Per tal de garantir que tothom té accés a la informació necessària per poder seguir les accions que garantiran el desenvolupament sostenible dins el centre, es demanarà a l'alumnat de 5è que dissenyi uns cartells informatius on es recordin les directrius bàsiques a seguir i breus recordatoris sobre com actuar de manera sostenible amb el medi ambient i els recursos del centre.

La comissió d'escola verda s'encarregarà de proveir-los de la informació necessària i els indicarà els espais a assenyalar.

Un cop, s'hagi finalitzat el seu disseny, la comissió juntament amb l'equip directiu, donaran el vistiplau i s'encarregaran de situar-los al lloc corresponent.

Acció 2: Realitzar una revisió trimestral per valorar la correcta gestió i assoliment dels objectius recomanats.

Per tal de revisar i verificar que les accions proposades ajuden a construir el camí cap a la sostenibilitat del centre la Comissió Verda impulsarà una anàlisi on es valorin les debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats, DAFO, de les diferents propostes que s'han anat duent a terme per assolir els objectius.

La informació per redactar-la s'obtindrà durant una reunió on participaran diferents membres de la comunitat educativa.

L'objectiu principal és detectar en quins aspectes el centre pot continuar millorant i valorar si realment les accions que s'impulsen són eficaces. Posteriorment a l'anàlisi DAFO, la comissió es tronarà a reunió per modificar el Pla de Sostenibilitat del centre i concretar o millorar les mesures necessàries.

Estratègia 4.2. Equipar el centre educatiu amb les eines i recursos necessaris per assolir els objectius sostenibles.**Acció 3: Instal·lar sistema lumínic amb sensor de moviment en els espais comuns.**

Per tal de garantir l'eficiència energètica de l'escola i no sacrificar una il·luminació adient als espais comuns s'apostarà per la instal·lació de sistemes d'il·luminació amb sensor de moviment, un recurs que permetrà tenir un sistema més sostenible, alhora que reduirà la despesa econòmica.

Els sistemes amb sensor de moviment només s'encenen quan detecten un moviment i s'apaguen quan ja no n'hi ha, resulten una eina molt útil en espais on no es presta molta atenció al fet d'apagar les llums, com poden ser els passadissos, vestuaris, sales de material, entrades al centre,

lavabos, etc.

Els sensors de moviment es poden connectar a diversos productes d'il·luminació, caldrà que l'equip directiu aprovi una despesa per tal d'instal·lar els sensors al sistema d'il·luminació del centre i gestionar la contractació d'una empresa electricista que se'n faci càrrec.

D'altra banda, es continuarà apostant per sistemes d'il·luminació LED (Díode emissor de llum) en tot el sistema d'il·luminació de l'escola, ja que es un sistema de baixa consum, amb major durada i amb poca emissió de calor.

<https://faro.es/ca/blog/sensors-de-moviment/>

Acció 4: Instal·lar aixetes amb polsadors per garantir l'estalvi d'aigua.

Segons l'annex D "Característiques tècniques i descripció dels mecanismes estalviadors d'acords amb les millors tecnologies disponibles", de l'article 3 de l'Ordenança Tipus sobre l'estalvi d'aigua de la Diputació de Barcelona, caldria dotar les aixetes dels espais públics de mecanismes que permetin regular el cabal, i alhora disposin de temporitzadors.

El cabal recomanat és d'una pressió de 2,5 kg/cm² amb un cabal màxim de 8 litres per minut. D'altra banda, el polsador hauria de garantir descàrregues de màxim mig litre d'aigua (8 l/min).

Amb la instal·lació de les aixetes temporitzades es pretén eliminar el risc que les aixetes puguin quedar obertes sense aprofitar l'aigua.

<https://www.diba.cat/documents/63810/508804/xarxasost-pdf-OrdenancaAigua-pdf.pdf>

Acció 5: Equipar tots els espais amb contenidors i un encarregat verd que s'ocupi de la seva bona gestió.

Sovint als centres educatius ens trobem en el fet que no tots els espais del centre disposen dels contenidors de reciclatge necessaris. Fins i tot, en alguns casos s'acaben llençant els residus al contenidor que no pertoca perquè no hi havia el contenidor pertinent. A l'escola Els Ibers es ficaran els contenidors de plàstic, paper, orgànic en tots els espais, a més a l'entrada del centre també s'hi trobaran un de vidre, un per a bateries i piles, i un per a roba, perquè tots els membres de la comunitat en puguin fer ús i puguin aprofitar el viatge a l'escola per fomentar el reciclatge i estalviar un viatge a punt de reciclatge del municipi.

Per garantir el bon ús dels contenidors de reciclatge, cada grup tindrà un encarregat verd, aquest serà un alumne i s'haurà d'encarregar de buidar els contenidors quan estiguin plens i vetllar perquè es recicli d'acord amb les regles del reciclatge.

Acció 6: Promoure l'ús de materials amb distintiu ecològic.

Els centres educatius són espais on es consumeix una gran quantitat de recursos i materials, així doncs, és important que aquests estiguin fabricats de manera sostenible i respectuosa amb el medi ambient, avui en dia, hi ha multitud d'empreses que ofereixen els seus productes d'acord amb aquests estàndards.

L'etiqueta o distintiu ecològic és una indicació que té la finalitat d'identificar els productes o serveis que compleixin uns criteris d'afabilitat ambiental, ja sigui en el procés de fabricació, ús, comercialització o finalització de la seva vida útil.

Es vetllarà perquè els diferents recursos dels quals es faci ús duguin un distintiu ecològic, com podrien ser el paper higiènic, els papers i cartolines, les pintures, i altres materials. Si bé és cert, aquest tipus de recursos acostumen a tenir un cost més elevat, així doncs es diversificaran les empreses d'adquisició segons el cost econòmic que ofereixen.

Acció 7: Reduir el malbaratament d'aliments del menjador i de l'esbarjo.

En un centre educatiu es força complicat no generar malbaratament d'aliments, per tal de contribuir a donar ús a aquests aliments sobres, tant dels esbarjos com de l'hora del menjador, la Comissió d'Escola Verda impulsarà l'adquisició d'un compostador d'aliments.

Així doncs, es donarà una segona vida a aquests residus, i s'estalviarà l'adquisició d'adobs per l'hort escolar.

Per tal de donar ús al compostador, es demanarà als monitors de menjador que nomenin cada dia tres encarregats per recollir els aliments que han sobrat al llarg del dia i els llencin al compostador.

Acció 8: Fomentar celebracions més sostenibles.

Un dels moments en què es generen més deixalles és durant les celebracions a l'escola. Així doncs, la Comissió d'Escola Verda i la Comissió de festes uniran esforços per procurar que les celebracions siguin el màxim de sostenible possible: Adquisició de materials reutilitzables, fulletons informatius via correu electrònic, Dinantia i pàgina web del centre, decorats amb materials reutilitzats i amb recursos que es puguin reaprofitar, reduir el consum de plàstics, aprofitament de la llum natural, intensificar els sistemes de reciclatge, etc.

4.2. Indicadors d'avaluació

El centre Els Ibers és un centre nova creació, el qual ha decidit desenvolupar l'educació per la sostenibilitat i el medi ambient dins el marc d'Escola Verda, per fer-ho possible ha plantejat diverses accions recollides en quadre grans objectius.

Per tal de garantir la viabilitat del projecte i de les mateixes accions és indispensable establir eines d'avaluació, les quals ens permetin dur a terme el seguiment de les accions proposades, comprovar si s'han pogut desenvolupar dins el bastigi del centre i s'estan complint segons l'impacte desitjat, identificar les àrees de millora, i facilitar la presa de decisions sobre les accions vigents i futures.

En definitiva, l'avaluació és un element clau del Pla de millora, que acompanya la posada en pràctica de les accions i estretament vinculada amb l'assoliment dels objectius proposats.

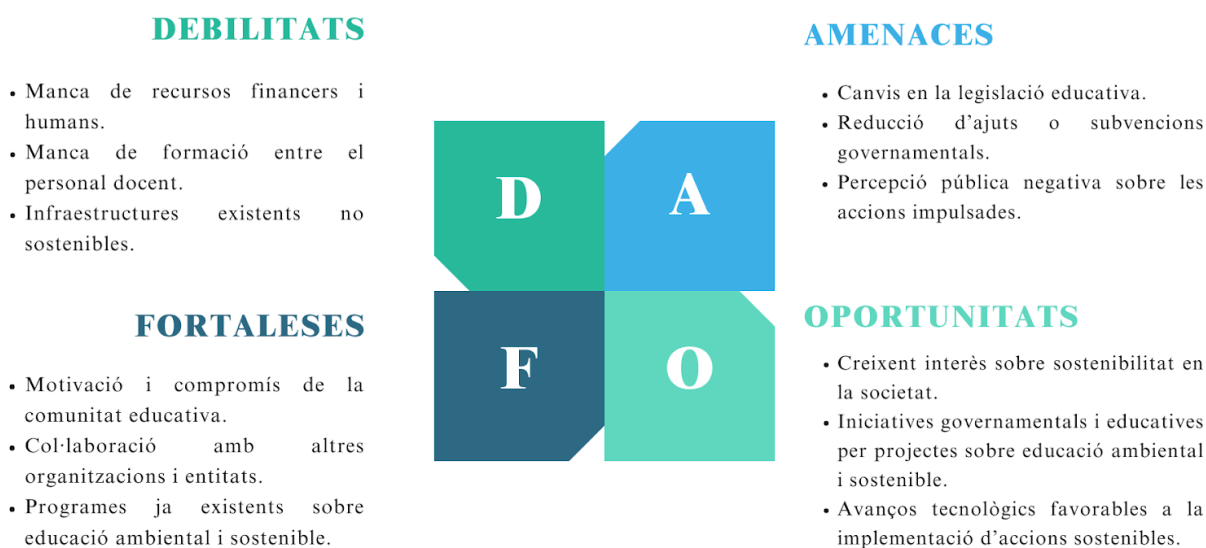
A continuació deixo un recull d'aquelles eines d'avaluació més rellevants, les quals tenen un pes gran, ja que engloben les accions més generals:

INDICADORS DELS RESULTATS

- Adquisició del distintiu Escola Verda.
- Adequació de les accions al centre i el disseny de situacions d'aprenentatge al projecte de sostenibilitat del centre.
- Correcta implementació de propostes sobre els ODS a l'aula i resultats.
- Visualització del recull fotogràfic i documentat de propostes fetes a les aules sobre sostenibilitat i medi ambient.
- Concreció del Projecte de Sostenibilitat i valoració dels resultats.
- Incloure el Pla d'Acció de l'Ecoauditoria al Projecte de Sostenibilitat del Centre.
- Aplicació d'estratègies per reduir la petjada ecològica del centre.
- Redacció d'una acta trimestral on es faci una anàlisi DAFO per valorar l'assoliment dels objectius proposats en el Pla de Sostenibilitat.

[Fig. 10] Taula recull indicadors dels resultats (Elaboració pròpia)

D'altra banda, cal fer una avaluació del Projecte de Millora, a continuació trobareu una anàlisi DAFO del projecte, aquest té en compte les Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats del projecte:

[Fig. 11] Taula anàlisi DAFO (Elaboració pròpia)

Pel que fa a les **debilitats**, cal tenir en compte que el centre és de nova creació, això implica que els recursos financers propis del centre i de l'AFA siguin ben febles, i que no puguin assumir els costos que comporten algunes de les accions.

D'altra banda, tot i que l'equip docent pugui tenir un bagatge o formació prèvia sobre educació ambiental i sostenible, aquest encara ha de rebre la formació específica per poder abordar la temàtica durant la seva pràctica docent.

En últim lloc, tot i tractar-se d'un centre de nova construcció, és possible que el disseny arquitectònic tingui mancances del que fa a sostenibilitat i medi ambient.

Continuant amb les **amenaces**, davant el panorama actual sobre legislació educativa, el projecte es podria trobar amb possibles demandes externes que l'obligués a dur a terme canvis en els objectius i accions proposades, de la mateixa manera, que podria trobar-se en una reducció de les ajudes i subvencions econòmiques autonòmiques i estatals.

Finalment, també es podria trobar amb un descontentament de la resta de membres de la comunitat educativa o amb la manca de participació externa.

D'altra banda, el Pla de Millora té diverses **fortaleses**, entre elles destaca la motivació i compromís de l'equip docent i la resta de membres de la comunitat educativa amb el mateix

projecte, i amb l'educació per la sostenibilitat i medi ambient. Així com la capacitat de col·laboració amb altres organitzacions i entitats properes al centre. També, cal esmentar la quantitat i qualitat de projectes i programes ja existents sobre educació ambiental i sostenible, els quals permetrien tirar endavant els objectius proposats en el Pla.

Per acabar, també cal valorar les possibles **oportunitats**, entre elles esmentaria el creixent interès i conscienciació sobre temes relacionats amb la sostenibilitat i medi ambient entre els diversos sectors de la població, ja que en tractar-se d'una temàtica rellevant socialment serà més fàcil que rebi ajudes i suports externs dedicats a accions per la seva cura. Així doncs, també s'aniran promovent iniciatives governamentals i educatives que permetran anar ampliant i millorant les accions del Pla de Millora i l'educació per la sostenibilitat i medi ambient del centre. Finalment, cal valorar les eines tecnològiques existents i futures, les quals esdevindran un gran suport per poder desenvolupar els objectius del Pla de Millora i permetran enriquir-lo.

4.3. Integració en el currículum

Actualment, la problemàtica climàtica i els temes relacionats amb el medi ambient i sostenibilitat són un tema candent en la societat. De la mateixa manera el sector educatiu també ha integrat algunes accions per la cura del medi ambient i el desenvolupament sostenible.

A continuació, s'analitzarà què inclou la legislació educativa catalana sobre l'educació ambiental i sostenible, en concret, que diu el Decret 21/2023 del 7 de febrer sobre l'educació Infantil, i el Decret 175/2022 del 27 de setembre, sobre educació Bàsica:

4.3.1. Decret 21/2023

Pel que fa al currículum d'Educació infantil, esmentaré les competències específiques i sabers de cada eix que tracten l'àmbit sostenible, de medi ambient i ecosocial:

Eix 1. Un infant que creix amb autonomia i confiança:

- **Competència específica 4.** Progressar en l'adquisició de normes i hàbits saludables i ecosocialment responsables, guanyant confiança en les pròpies possibilitats i capacitats per construir la pròpia identitat.

Pel que fa als sabers relacionats amb CE4, **Hàbits de vida saludable per a l'autocura i la cura de l'entorn**, que fan esment a les relacions sostenibles amb un mateix, els altres i l'entorn.

Eix 3. Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat.

- **Competència específica 3.** Explorar i reconèixer elements i fenòmens del món natural, establint relacions entre la pròpia acció i les conseqüències que se'n deriven, per iniciar hàbits de sostenibilitat i conservació de l'entorn.

Pel que fa als sabers relacionats amb la CE3, **Indagació en el medi natural. Cura, valoració i respecte**, fan esment a la manipulació i la descoberta dels efectes de les pròpies accions en el medi natural, i la introducció al concepte de sostenibilitat.

Eix 4: Un infant que forma part de la diversitat del món

- **Competència específica 2.** Apreciar progressivament l'entorn social i cultural proper i la seva diversitat, mostrant interès i respecte per conviure.

Pel que fa als sabers relacionats amb la CE2, **Interacció social i cultural en l'entorn**, fan esment al reconeixement d'elements i característiques de l'entorn sociocultural dels infants.

4.3.2. Decret 175/2022

El currículum de l'educació bàsica s'articula com a eina del model educatiu per avançar cap a una societat més justa i democràtica, cohesionada i inclusiva, que abraçi la diversitat de les persones i que promogui l'equitat d'oportunitats i una igualtat real i efectiva.

Aquesta societat aspira a formar una ciutadania crítica, activa i constructiva, capaç de satisfer les necessitats tant individuals com col·lectives, amb un enfocament en la sostenibilitat, la digitalització, la igualtat de gènere, la justícia social i la participació democràtica, eliminant les desigualtats socioeconòmiques i fomentant la cohesió social.

Des d'una perspectiva global, cal fer esment als sis *vectors* del nou currículum de l'educació bàsica, en concret al vector **Ciutadania democràtica i consciència global**, que fa referència a un currículum que busca educar persones compromeses amb la millora del seu entorn, i assolir una societat més justa, democràtica i equitativa, que participin activament en els reptes per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible i preparades per treballar en equip i respecte.

Des d'una perspectiva més específica, cal saber, que el currículum estructura unes *competències transversals* les quals poden ser transferibles a diverses àrees de coneixement:

La **competència ciutadana** fa esment a la valoració de la diversitat, la igualtat de gènere, la cohesió social i el desenvolupament sostenible:

- **CC2.** Participar en activitats comunitàries, en la presa de decisions i la resolució dels conflictes de forma dialogada i respectuosa amb els procediments democràtics en el marc de la Unió Europea, de l'ordenament jurídic de l'Estat espanyol i Catalunya, dels drets humans i de l'infant, i del valor de la diversitat i l'assoliment de la igualtat de gènere, la cohesió social i els objectius de desenvolupament sostenible.
- **CC3.** Reflexionar i dialogar sobre valors i problemes ètics d'actualitat, comprenent la necessitat de respectar diferents cultures i creences, cuidar l'entorn, rebutjar prejudicis i estereotips, i oposar-se a qualsevol forma de discriminació i violència —incloent-hi la violència masclista, LGTBI-fòbica, racista o capacitista— o fonamentalisme ideològic.
- **CC4.** Identificar les relacions sistèmiques entre les accions humanes i l'entorn i iniciar-se en l'adopció d'hàbits de vida sostenibles, per contribuir a la conservació de la biodiversitat des d'una perspectiva tant local com global.

La **competència digital** també inclou matèria sobre sostenibilitat dirigida als recursos tecnològics:

- CD4. Conèixer els riscos i adoptar, amb l'orientació del o de la docent, mesures preventives en l'ús de les tecnologies digitals per protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i iniciar-se en l'adopció d'hàbits d'ús crític, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.

Centrant-nos en cada àmbit específic, destaquen les competències específiques en l'àmbit de *Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural*, les quals fan esment a la presa de decisions èticament sostenibles, la valoració del medi natural, socials i cultural, l'anàlisi de la intervenció humana, solucions sostenibles i la participació activa per esdevenir una ciutadania activa:

- **Competència específica 2.** Plantejar-se preguntes sobre el món, aplicant les diferents formes de raonament i mètodes del pensament científic, per interpretar, respondre i predir els fets i fenòmens del medi natural, social i cultural i per prendre decisions creatives i decidir actuacions ètiques i socialment sostenibles.
- **Competència específica 5.** Analitzar les característiques de diferents elements o sistemes del medi natural, social i cultural, identificant la seva organització i propietats, establint relacions entre aquests, per tal de reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural i emprendre accions per a un ús responsable, la seva conservació i la millora.
- **Competència específica 6.** Analitzar críticament les causes i conseqüències de la intervenció humana en l'entorn integrant els vessants social, econòmic, cultural, tecnològic i ambiental definits en els objectius de desenvolupament sostenible, per tal de promoure la capacitat d'afrontar els problemes, aportar solucions i actuar de manera individual i col·laborativa en la seva resolució, posant en pràctica hàbits de vida i de consum responsable i sostenible.
- **Competència específica 7.** Observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles.
- **Competència específica 8.** Reconèixer, valorar i defensar la diversitat i la igualtat de gènere reflexionant sobre qüestions ètiques i mostrant empatia i respecte, per tal de construir una societat diversa i equitativa i contribuir al benestar individual i col·lectiu i a la consecució dels valors dels drets humans.

- **Competència específica 9.** Participar en la vida social de manera eficaç i constructiva respectant i aprofundint en el desenvolupament dels drets humans i dels infants i de les minories, per tal d'aconseguir una ciutadania activa, responsable i implicada.

Al seu torn, el currículum també inclou els *sabers* estructurats en diversos blocs, en l'àmbit esmentat destaquem el bloc de sabers **cultura científica** que pretén que l'alumnat s'iniciï en el mètode científic per descobrir el món que els envolta, i les relacions que s'estableixen entre els éssers vius amb l'entorn en què viuen. També el bloc de **societats i territoris**, que pretén que l'alumnat compregui l'evolució de les societats al llarg del temps, i introduir-los en el món de manera cívica, democràtica, solidària, sostenible i compromesa. I el bloc de **llicons del passat** (de tercer i quart curs) que busca valorar el patrimoni natural i cultura, i promoure una societat sostenible i conscient amb el seu impacte.

També trobem competències relacionades en l'àmbit d'*Educació en Valors Cívics i Ètics*, les quals fan referència a l'autoconeixement, així com les normes i els valors cívics i ètics, la responsabilització i el respecte per la cura del planeta i les persones:

- **Competència específica 1.** Identificar aspectes vinculats a la pròpia identitat i a les qüestions ètiques relatives a un mateix, en el seu entorn proper, buscant la informació a l'abast i interpretant-la de forma reflexiva i crítica per promoure l'autoconeixement i el desenvolupament de l'autonomia moral.
- **Competència específica 2.** Actuar i interactuar atenent a normes i valors cívics i ètics, reflexionant sobre la seva importància per a la vida individual i col·lectiva, per aplicar-los de manera efectiva i argumentada en diferents contextos i amb la finalitat de promoure una convivència pacífica, respectuosa, democràtica i justa.
- **Competència específica 3.** Interpretar les relacions sistèmiques entre l'individu, la societat i la natura, així com la importància de l'acció local i les seves conseqüències en l'entorn proper, per desenvolupar un paper actiu i conseqüent amb el respecte, la cura i la protecció de les persones i del planeta.
- **Competència específica 4.** Desenvolupar l'autoestima i l'estima de l'entorn, a partir de la identificació, expressió i gestió de les emocions i sentiments propis i reconeixent i valorant els dels altres, amb la finalitat d'assolir una actitud empàtica i respectuosa envers un mateix, els altres i la natura.

Pel que fa als *sabers* d'aquest àmbit destaquem el bloc **Societat, justícia i democràcia**, que té per objectiu comprendre els valors democràtics com els drets humans, la pobresa o la igualtat de gènere. I el bloc Sostenibilitat i ètica ambiental, que pretén que l'alumnat entengui la relació entre el medi ambient i l'estil de vida dels éssers humans per tal de desenvolupar hàbits de convivència sostenible amb la natura.

En últim lloc, en l'*Àmbit d'Educació Física*, també es fa esment a les relacions sostenibles amb el medi ambient mitjançant la pràctica d'activitat física:

- **Competència específica 4.** Valorar l'entorn com a espai de pràctica d'activitats físiques i d'ocupació del temps de lleure, utilitzant-lo de manera respectuosa i responsable per participar en la seva conservació i millora.

Del que fa als *sabers* de l'*Àmbit d'Educació Física*, cal destacar el bloc **Interacció amb l'entorn en el temps de lleure**, que pretén enllaçar l'activitat física i el temps d'oci amb les possibilitats que ofereix l'entorn proper.

5. CONCLUSIÓ

El Pla de Millora neix arran de la creixent conscienciació per la sostenibilitat i el medi ambient en la societat actual, i en la necessitat d'actuació i implicació dels diferents sectors, en concret, el sector educatiu.

El projecte plantejat a l'Escola Els Ibers es proposava l'objectiu de desenvolupar el projecte d'Escola Verda del centre i promoure una cultura escolar que prioritzi la sostenibilitat i l'educació mediambiental.

En el procés de **creació del Pla de Millora**, diferenciem dues parts ben clares: d'una banda, el marc teòric del treball, mitjançant el qual s'ha pogut conèixer i contextualitzar la importància del tema escollit per al desenvolupament del Pla de Millora, i analitzar el recorregut del creixent interès per la sostenibilitat i el medi ambient, fins al dia d'avui. També s'hi ha explorat la importància del rol de l'educació per fomentar la conscienciació sobre aquest àmbit, així com la definició dels principals conceptes relacionats amb el tema que ens ocupa i la legislació vigent. En definitiva, ha estat el fonament per a la comprensió i reflexió crítica sobre sostenibilitat i medi ambient.

D'altra banda, hi trobem el desenvolupament dels objectius per promoure l'educació per la sostenibilitat i el medi ambient en el marc de l'Escola Els Ibers, cal esmentar que, tot i que el desplegament d'accions proposades per assolir els quatre objectius s'han plantejat dins el marc d'un centre educatiu específic, aquestes poden ser transferibles a altres contextos educatius que també tinguin per objectiu fomentar la consciència sobre els reptes ambientals actuals al seu alumnat i vulguin promoure una cultura per la sostenibilitat dins el marc dels seus propis centres educatius.

El **desplegament del Pla de Millora** ha estat tot un desafiament personal, ja que durant la realització del projecte, s'han identificat diversos reptes. D'una banda, l'excés d'informació a la xarxa i en la literatura és una qüestió a favor i alhora en contra, pel fet que no tota la informació és igual de rellevant i acreditable, i s'ha hagut d'anar acotant i escollint quin camí havia de seguir el Pla. D'altra banda, en el moment de proposar les diverses accions, vaig haver de declinar algunes de les idees inicials, ja que les característiques del context en què es va plantejar el centre limitaven la seva posada en pràctica, o bé eren accions que requerien recursos no existents pel fet que és un centre de nova creació. Vaig haver de cenyir-me a una

realitat no existent i prendre decisions que em permetessin seguir un camí el màxim ajustat i fidel a aquesta realitat.

Per tal de valorar la possible implementació del Pla de Millora, vaig fer una anàlisi DAFO, la qual em va permetre valorar aquells aspectes més puixants del projecte, com la col·laboració de la comunitat educativa i altres organitzacions i entitats, la quantitat de programes ja existents sobre el tema, el creixent interès per la sostenibilitat i el medi ambient entre els membres de la societat, o els futurs avenços tecnològics i iniciatives governamentals que podran donar suport al projecte. També vaig identificar els aspectes més febles, com la manca de recursos financers, humans i d'infraestructures per dur a terme el projecte, els possibles canvis en la legislació educativa, la reducció de subvencions, o una percepció externa negativa sobre les accions impulsades. Tanmateix, considero que el balanç global del Pla de Millora indica que el projecte podria ser **viable**, amb esforços i temps compartit, es podrien tirar endavant les accions proposades i anar assolint els objectius inicials.

El desenvolupament d'aquest projecte no ha estat solament rellevant en termes d'impacte educatiu, sinó també en el meu **creixement personal i professional**, ja que m'ha permès créixer com a estudiant i alhora m'ha enriquit molt com a futura docent. La planificació del Pla de Millora m'ha proporcionat l'oportunitat d'adquirir noves habilitats, i m'ha preparat per abordar els reptes de l'educació per la sostenibilitat en un context determinat. Cal afegir que m'ha permès adquirir una visió més clara del meu rol com a docent compromesa amb la formació de futurs ciutadans crítics i responsables amb el seu entorn. La meva formació es dona per conclosa amb aquest projecte i puc afirmar que s'ha vist notablement reforçada gràcies al mateix.

En **conclusió**, la creació d'aquest Pla de Millora ha demostrat la importància de l'Educació Ambiental i Sostenible des d'una perspectiva global i acadèmica, i al seu torn, ha plantejat quatre grans objectius per aplicar aquestes conviccions a l'Escola Els Ibers. Ha proporcionat un desplegament detallat de les accions que faran possible la seva implementació al centre, destacant la rellevància de la col·laboració de tota la comunitat educativa i la transferibilitat de les accions proposades a altres contextos. Continuar treballant en aquesta direcció és essencial per garantir un futur més sostenible per a les generacions futures. La meva formació

com a docent s'ha vist notablement reforçada gràcies a aquest projecte, i em sento preparada per continuar contribuint a la promoció de la sostenibilitat en l'àmbit educatiu.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Ajuntament de Barcelona. (2006). Guia pràctica d'horticultura ecològica. L'hort Escolar. Agenda 21 Escolar. Recuperat de https://pae.gencat.cat/web/.content/al_alimentacio/al01_pae/05_publicacions_material_referencia/arxius/guia_hort_escolar.pdf

Alemida, N. (2016). Entre el dins i el fora. Quines relacions?. Associació de mestres Rosa Sensat. Recuperat de <https://elnousafareig.org/wp-content/uploads/2016/07/presentacio-nuno-almeida.pdf>

Amaro, F., Manzanal, A. I., i Cuetos, M. J. (2015). *Didàctica de les ciències naturals i educació ambiental en educació infantil*. Universitat Internacional de La Rioja, S. A. (UNIR).

Benet, A., i Buxaderas, A. (2013). *Sostenibilitat: El nou motor de la innovació*. Editorial UOC.

Carbonell-Alcocer, A., Romero-Luis, J, Gertrudix, M. (2022). *Metodologies i recursos educatius para fomentar la cultura ecològica i la conscienciació climàtica en l'escola*. Universitat Rei Juan Carlos. Revista d'Investigació Educativa, 41(1), 185-203.

CLIMA. (2009). L'ecoauditoria energètica a l'escola. Consell d'Iniciatives Locals per al Medi Ambient de les comarques de Girona. Recuperat de chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.cilma.cat/wp-content/uploads/2010/09/lecoauditoria_energetica_a_lescola_cepa_2009.pdf

Common Agenda. (2022). *Transformar l'educació: un imperatiu polític urgent per al futur col·lectiu*. Nacions Unides. Recuperat de <https://catesco.org/wp-content/uploads/2022/11/CAT-definitiu-vision-statement-.pdf>

Declaració Congrés | CNEA. (24 de novembre de 2021). CNEA. <https://www.cnea.cat/declaracio-congres>

Desenvolupament sostenible. (2027, 13 de novembre). *L'Assemblea General adopta l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible*. Recuperat de

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/2015/09/la-asamblea-general-adopta-la-agenda-2030-para-el-desarrollo-sostenible/>

Diputació de Barcelona. (s.f.) Ordenança Tipus sobre l'Estalvi d'Aigua. Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Recuperat de <https://www.diba.cat/documents/63810/508804/xarxasost-pdf-OrdenancaAigua-pdf.pdf>

Doñate, I. (2001, 30 d'octubre). Gro Harlem Brundtland. Divulgadora de la sostenibilitat. [Publicat al fòrum Medi ambient, tecnologia i Cultura]. Recuperat de <https://www.gencat.cat/mediamb/revista/rev30-5.htm>

Educació ambiental- Diccionari de Gestió Ambiental. (s.f.). Termcat. Centre de Terminologia Català. Recuperat de <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/218/fitxa/MzIxMjExMQ%3D%3D>

Educació per a la sostenibilitat. (s. f.). Medi Ambient I Sostenibilitat. https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/

Escoles verdes. (s. f.). Ministeri per la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic. https://www.miteco.gob.es/es/ceneam/programas-de-educacion-ambiental/programas-de-otras-entidad-es/escoles_verdes.html

Estació de Xerta. (2021). Via Verda Escolars. Recuperat de <https://estaciodeperta.cat/tours/via-verda-escolars/>

Faro. (20 d'agost 2021). Beneficis dels sensors de moviment. Blog de Faro. Recuperat de <https://faro.es/ca/blog/sensors-de-moviment/>

Fundaesplai. (s.f.). Programa Escoles Verdes. Escoles Verdes Lleida. Recuperat de <https://escolesverdeslleida.fundesplai.org/programa-escoles-verdes-2/>

Fundesplai. (17 de maig de 2019). Com calcular la petjada ecològica. Blog d'Educació Ambiental. Recuperat de <https://escoles.fundesplai.org/blog/educacio-ambiental/com-calculer-la-petjada-ecologica/>

Fundesplai. (2013). Creació d'embotalladors reutilitzables. Blog d'Educació Ambiental. Recuperat de

https://fundesplai.org/banc-recursos/wp-content/uploads/sites/28/2023/06/Embolcalls-reutilitzablesES_Fundesplai.pdf

Fundesplai. (2019). Com fer un hotel d'insectes a l'escola o l'esplai. Blog d'Educació Ambiental. Recuperat de <https://escoles.fundesplai.org/blog/educacio-ambiental/com-fer-un-hotel-dinsectes-a-lescola-o-lesplai/>

Generalitat de Catalunya. (2009). *La cimera de Rio 1992*. Recuperat de https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/desenvolupament_sostenible/cimeres_internacionals/la_cimera_de_rio_1992/index.html

Generalitat de Catalunya. (2009). *Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació*. Recuperat de <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=480169>

Generalitat de Catalunya. (2017). *Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic*. Recuperat de <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2017/08/01/16>

Generalitat de Catalunya. (2019). Programa: Apadrinem el nostre patrimoni. Recuperat de <https://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/apadrinemnostrepatrimoni/documents/Programa-Apadrinem-Patrimoni-2018-2019.pdf>

Generalitat de Catalunya. (2021). Programa d'Educació Ambiental. Parc Natural del Delta de l'Ebre. Recuperat de https://parcsnaturals.gencat.cat/web/.content/Xarxa-de-parcs/delta_de_lebre/viure-hi/educacio_ambiental/Programa-Educacio-ambiental_PNDE.pdf

Generalitat de Catalunya. (2022). *Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica*. Recuperat de <https://projectes.xtec.cat/nou-curriculum/educacio-basica/decret-educacio-basica/>

Generalitat de Catalunya. (2023). *DECRET 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil*. Recuperat de: <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/8851/1955221.pdf>

Generalitat de Catalunya. (2026). *Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya*. Recuperat de

https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/desenvolupament_sostenible/estrategia_per_al_desenvolupament_sostenible_de_catalunya/

Generalitat de Catalunya. (Juny, 1972) Declaració de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Humà. Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible. Recuperat de https://www.gencat.cat/mediamb/publicacions/monografies/Declaracio_conferencia.pdf

Generalitat de Catalunya. (s.d.). Currículum de l'Ensenyament a Catalunya. Recuperat de <https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/sep/>

Generalitat de Catalunya. (s.f.). "Clean Up Day". Operació de neteja. Recuperat de https://residus.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/prevencio/setmana_europea_prevencio_de_residus/lcue/Manual_per_organitzar_accio_neteja.pdf

Generalitat de Catalunya. (s.f.). *El programa escoles verdes*. Medi Ambient i Sostenibilitat. Recuperat de https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/escoles_verdes/el_programa_escoles_verdes/

Generalitat de Catalunya. (s.f.). *Els centres de la Xarxa*. Medi Ambient i Sostenibilitat. Recuperat de https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/escoles_verdes/els_centres_adherits/

Generalitat de Catalunya. (s.f.). Formacions temàtiques. Medi Ambient i Sostenibilitat. Recuperat de https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/escoles_verdes/que-ofereix/formacio/formacions-tematiques/

Generalitat de Catalunya. (s.f.). *Què és l'Aliança Catalunya 2030?*. Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS). Recuperat de <https://cads.gencat.cat/ca/alianca/que-es/index.html#que-es-l%E2%80%99alianca-catalunya-2030>

Govern de la Generalitat de Catalunya. (2006). *Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, LOE*. Recuperat de <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/106/1903063.pdf>

Govern de la Generalitat de Catalunya. (2007). *Decret 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària*. Recuperat de <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/4915/914189.pdf>

Iberdrola. (2021, 22 abril). *Què és l'Agenda 2030*. Iberdrola. <https://www.iberdrola.com/sostenibilidad/comprometidos-objetivos-desarrollo-sostenible/que-es-agenda-2030>

Kostova, B. (2019, 19 de febrer). *Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient-Nacions Unides i l'Estat de Dret*. Recuperat de <https://www.un.org/ruleoflaw/es/un-and-the-rule-of-law/united-nations-environment-programme/>

Llei 7/2021, de 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica. BOE, 20 de maig de 2021. <https://www.boe.es/eli/es/l/2021/05/20/7/con>

Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular. Butlletí Oficial de l'Estat. (s. f.). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2022-5809>

Nacions Unides. (2015, 25 de setembre). *L'Assemblea General adopta l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible*. Recuperat de <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/2015/09/la-asamblea-general-adopta-la-agenda-2030-para-el-desarrollo-sostenible/>

Nacions Unides. (s.f.). Arxiu del club de lectura sobre el desenvolupament sostenible. Recuperat de <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/book-club-archive/>

Onu-Habitat. (s.f.). *Diez años para transformar nuestro mundo*. <https://onuhabitat.org.mx/index.php/diez-anos-para-transformar-nuestro-mundo>

Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient. (1975). *La Carta de Belgrad: Un marc general per a l'educació ambiental*. Belgrad: Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient.

Reglament 2021/1119 del Parlament Europeu i del Consell, del 20 de juny de 2021, per el que s'estableix el marc per assolir la neutralitat climàtica . Recuperat de <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX:32021R1119>

Serantes Pazos, A. (2007). *Els equipaments per a l'educació ambiental com a dinamitzadors socials*. Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa, Núm. 35, p. 43-55, <https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/165555>.

Serveis Educatius XTEC. (s.f.). Descobreix la teua ciutat. Camp d'aprenentatge del delta de l'ebre. Recuperat de <https://serveiseducatius.xtec.cat/cda-delta/modalitats/projectes/descobreix-la-teua-ciutat/>

Severiche-Sierra, C.; Gómez-Bustamante, E. i Jaimes-Morales, J. (2016, gener). *L'Educació ambiental com a base cultural i estratègia per al desenvolupament sostenible*. Telos: Revista d'Estudis Interdisciplinars en Ciències Socials, 2016-06, Vol.18 (2), p. 266-281.

Stapp, W.B. (1970). *The Concept of Environmental Education. The American Biology Teacher*, 32(1), 14–15. <https://doi.org/10.2307/4442877>

UNESCO (2021, novembre). Audrey Azoulay: “Debemos reformular nuestras relaciones con los demás, con el planeta y con la tecnología”. *El correo de la UNESCO*. Recuperado de <https://courier.unesco.org/es/articulos/audrey-azoulay-debemos-reformular-nuestras-relaciones-con-los-demas-con-el-planeta-y-con-la>

UNESCO. (1977). *Informe final. Conferència Intergovernamental sobre l'Educació Ambiental*. Tbilisi, Geòrgia: UNESCO. Recuperat de <https://www.minam.gob.pe/cidea7/documentos/Declaracion-de-Tbilisi-1977.pdf>.

United Nations Conference on Environment & Development: Agenda 21. (1992). Nacions Unides. Desenvolupament Sostenible. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>

Universitat Politècnica de Catalunya. (s.f.). Projecte Bosc i Sostenibilitat. Recuperat de <https://boscsostenibilitat.upc.edu/#el-d7bec601>

VidaCaixa. (2024, 16 debrer). Què és la sostenibilitat i quins tipus n'hi ha?. [Publicat al blog Ruta 67]. Recuperat de <https://www.ruta67.com/ca/que-es-sostenibilitat/>

Vila, E., Martín, V. (2015). *Dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni als Objectius de Desenvolupament Sostenible: reflexions al voltant de les polítiques socials i educatives des d'un àmbit global*". Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa, 61, p. 93-105

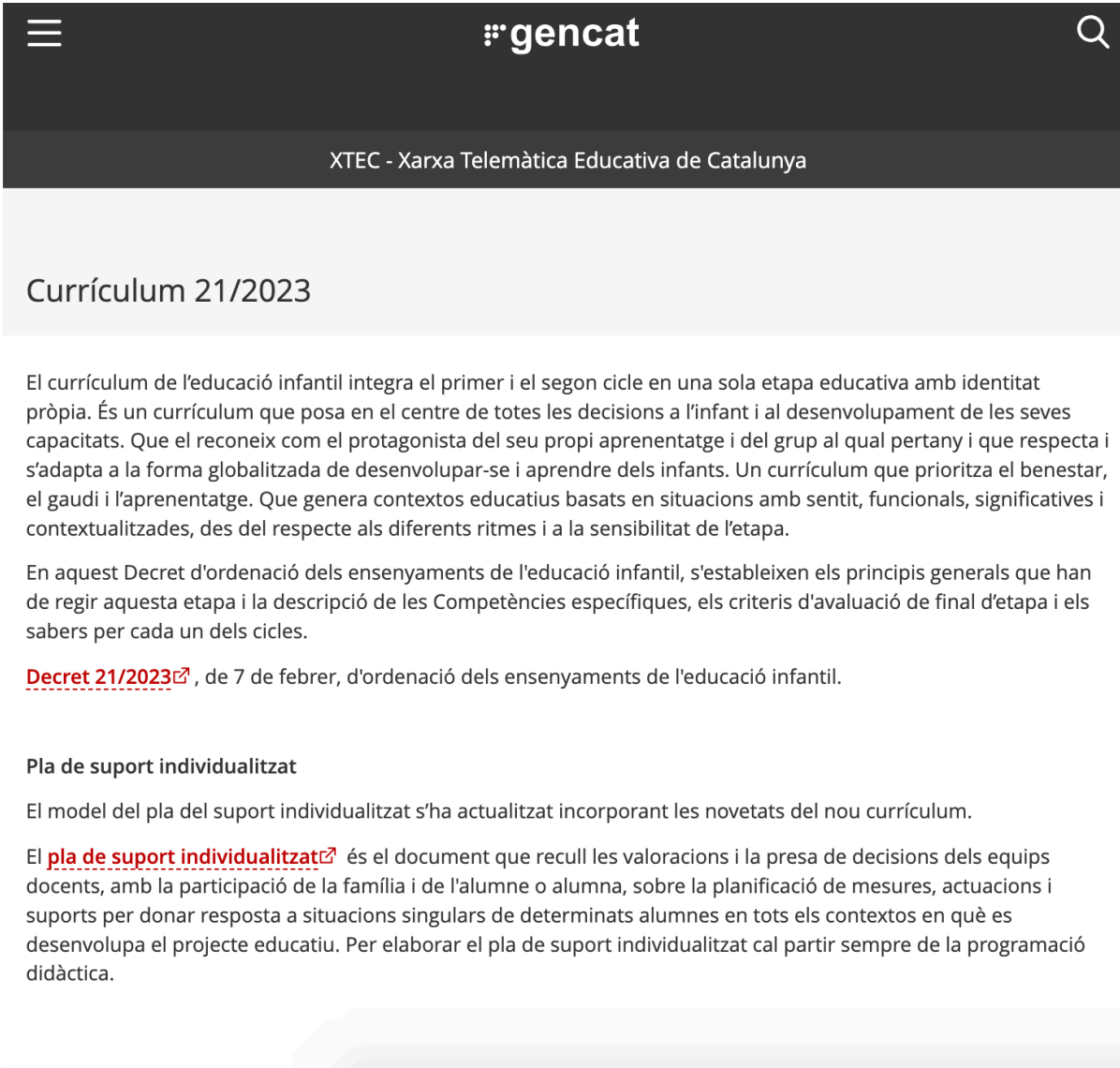
Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC). (24 de febrer de 2021). Medi Ambient I Sostenibilitat. https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/xesc/index.html

Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (2023). (s.f.). Programa experimental FAIG. Recuperat de <https://xtec.gencat.cat/ca/innovacio/suport-a-la-innovacio/programa-experimental-faig/>

XESC. (2023, 4 de desembre). *Qui som?- XESC*. Xarxa d'Escoles per la Sostenibilitat de Catalunya. Recuperat de <https://escolesxesc.cat/presentacio/>

7. ANNEXOS

7.1. Decret 21/2023

The screenshot shows the 'gencat' website interface. At the top, there is a dark navigation bar with a menu icon on the left, the 'gencat' logo in the center, and a search icon on the right. Below this is a grey banner with the text 'XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya'. The main content area has a light grey background with the title 'Currículum 21/2023'. The text describes the curriculum for early childhood education, emphasizing its focus on the child's development and well-being. It also mentions the Decret 21/2023 and the 'Pla de suport individualitzat'.

El currículum de l'educació infantil integra el primer i el segon cicle en una sola etapa educativa amb identitat pròpia. És un currículum que posa en el centre de totes les decisions a l'infant i al desenvolupament de les seves capacitats. Que el reconeix com el protagonista del seu propi aprenentatge i del grup al qual pertany i que respecta i s'adapta a la forma globalitzada de desenvolupar-se i aprendre dels infants. Un currículum que prioritza el benestar, el gaudi i l'aprenentatge. Que genera contextos educatius basats en situacions amb sentit, funcionals, significatives i contextualitzades, des del respecte als diferents ritmes i a la sensibilitat de l'etapa.

En aquest Decret d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil, s'estableixen els principis generals que han de regir aquesta etapa i la descripció de les Competències específiques, els criteris d'avaluació de final d'etapa i els sabers per cada un dels cicles.

[Decret 21/2023](#), de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.

Pla de suport individualitzat

El model del pla del suport individualitzat s'ha actualitzat incorporant les novetats del nou currículum.

El [pla de suport individualitzat](#) és el document que recull les valoracions i la presa de decisions dels equips docents, amb la participació de la família i de l'alumne o alumna, sobre la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a situacions singulars de determinats alumnes en tots els contextos en què es desenvolupa el projecte educatiu. Per elaborar el pla de suport individualitzat cal partir sempre de la programació didàctica.

7.2. Decret 175/2022

 gencat

XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya

Currículum 175/2022

[DECRET 175/2022](#), de 27 de setembre de 2022, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.

Informes d'avaluació

[Orientacions per a l'elaboració dels informes d'avaluació a l'educació bàsica](#)

Infografies:

- [Aspectes rellevants](#)
- [Un pas endavant](#)
- [Aspectes que es consoliden](#)

Les competències transversals a l'educació bàsica

- [Competència ciutadana \(CC\)](#)
- [Competència digital \(CD\)](#)
- [Competència emprenedora \(CE\)](#)
- [Competència personal, social i d'aprendre a aprendre \(CPSAA\)](#)

Pla de suport individualitzat

El model del pla del suport individualitzat s'ha actualitzat incorporant les novetats del nou currículum.

El [pla de suport individualitzat](#) és el document que recull les valoracions i la presa de decisions dels equips docents, amb la participació de la família i de l'alumne o alumna, sobre la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a situacions singulars de determinats alumnes en tots els contextos en què es desenvolupa el projecte educatiu. Per elaborar el pla de suport individualitzat cal partir sempre de la programació didàctica.

7.3. Projecte Educatiu de Centre Escola Els Ibers (TFG I)

Anna Boneu Salla, Àngels Caballé Roca i Laura Gascó i Navarro

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE (PEC)

TREBALL DE FI DE GRAU I

Dirigit per Maria José Muñoz Álvarez

Doble Grau en Educació Infantil i en Educació Primària amb menció d'Anglès

Tarragona
2023-2024

[Vegeu PDF](#)